

Odgovorni urednik: Stane Suštar — Tiska Mariborska
 tiskarna • Maribor — Naslov uredništva in uprave:
 "Zasavski vestnik" Trbovlje 1. uprava rudnika —
 telefon št. 54 — Račun pri podružnici Narodne banke
 v Trbovljah 614-1-146 — List izhaja vsako sredo
 Letna naročnina 400 din letnata 200 din, četrtletna
 100 din, mesečna 34 din — Posamezna številka 10 din
 Rokorlati morajo biti v uredništvu najkasneje vsak
 petek dopoldne in se ne vračajo

Misli ob 3. občinskem prazniku mesta Radeč in okolice

»Narod si bo pisal sodbo sam, ne frak mu je ne bo in ne talar« — globoko in preroške besede velikega misleca in pisatelja moderne Ivana Cankarja, s katerimi je običal v podobi naprednega revolucionarnega učitelja Jermana v svojih »Hlapcih« tedanji družbeni red, nam v današnji stvarnosti dokazujejo, kako prav je imel ta veliki genij.

Besede, ki so se zdele tedajim oblastnikom nesmiselne, neizvedljive, so v razmeroma kratkem obdobju postale živa stvarnost, kot plod neizprosne borbe za nov družbeni red, za odpravo izkoriščanja človeka po človeku, za boljše življenje...

Sodim, da je potrebno, da ob tej priložnosti prerezno očrtam razvoj revolucionarnega gibanja v našem mestu in okolici od časa prve svetovne vojne pa do danes.

Res je, da naš predel nima tiste bogate revolucionarne tradicije, kot jo imajo sosednji rudarski centri, kar je povsem razumljivo sprito obstoječega razmerja sil s posebnim podarkom na proletariatu. Vendar bi bilo napačno, če ne bi označili revolucionarnega naprednega povojnega gibanja med našimi delavci in delovnimi kme-

ni čelo narodov Jugoslavije in se uprečo fašističnemu osvajačcu, so raz hrbet narodov Jugoslavije skočili v lužo izdaje proti svojemu ljudstvu, bodisi doma ali v tujini. Narod so pustili sam, boječ se za svojo kožo in prepolne blaginje, vendar vedno pripravljeni izvršiti tudi najgobnejše izdajstvo.

Milan Kos

Kdo je stopil v tistih težkih dneh na čelo naših narodov? Nihče drugi, kot edina nekorumpirana, v ilegalni borbi prekaljena KPJ, ki je pozvala vse poštene patriote po ljudski fronti Jugoslavije in organizirala tak odpor, kakršnega svet še ni videl.

Kronika mesta Radeč iz leta 1941 se pričinja nekako takole:

Prvi nemški tanki so s nadutim hrupom pridrveli v Radeč 9. aprila zjutraj. Težko so jih pričakovali redki petokolonai, večina ljudstva se je v strahu in ponižno poskrila po svojih domovih, mladina pa se je umaknila nemškemu zmagovalnemu pohodu v okoliške vasi, od koder se je po nekaj dneh vrnila domov. V mestu samem pa so prevzeli občinsko upravo razni petokolonaiški elementi, katerih imen ob teh slovesnih dneh občin, praznika iz gnusa ne morem zapisati. Tako pravi kronika v svojem uvodu.

Marjan Nemec

ti, od katerih naj prvenstveno omenimo še živčnega Ivana Martinška iz Vrbovega, nedavno umrlega Antona Kovačiča iz Radeč in še druge, ki so v tistih časih s pravilno patriotsko razredno zavestjo sprito množice nastalih in nastajajočih reakcionarnih strank in stranic znali stopiti na čelo organizacije odpora proti kapitalističnemu izkoriščanju s štrajki in drugimi oblikami zavestnega razrednega odpora. To seveda jasno ni bilo vseh koalicijskih reakcionarnih oblastnikov, ki je sleherni akcijo naprednega delavstva dušila z žandarjskimi in vojaškimi batoneti.

Nasilni ukrepi, krivične uredbe, zloglasne »Obznane« so vzele naprednemu delavskemu gibanju značaj legalnosti ter postavile delavstvo pod vodstvom Partije v ilegalo. Toda Partija ni mirovala. Zavedala se je svoje vodilne vloge na čelu delavskega razreda ter v legalnih družtvih in organizacijah uvažala svoj vpliv med poštene delavce in kmete, jim vcepjala revolucionarnost ter jih na ta način usposabljala za odporne borbe proti nasilju in izkoriščanju. Njihova globoka razredna zavest, poštenost, nesebična predanost delavskemu razredu jih je često peljala skozi neverjetna trpljenja, mučenja in smrt — to vse za plemeniti smoter — odpraviti izkoriščanje človeka po človeku, z ustvaritvijo družbenega reda, v katerem bo pripadala vodilna vloga delavskemu razredu. Vsa ta notranja trenja v okviru vseh mogočih strank, nasilja, preziranja, vse večje in večje izkoriščanje, ovekovčeno s prošloto šestojanuarsko diktaturo so bila nujna posledica skorajšnjega razsula trile državne zgradbe. In to se je zgodilo v aprilskih dneh leta 1941. Tisti, ki so bili takrat prvenstveno poklicani, da stopijo

Nato se je pričelo — ne bi se spuščal v podrobnosti dogodkov, ki so sledili, saj bi moral človek pisati o tem cele knjige.

Skorenj nemškega osvajačca je pritiskal vse huje in huje in sprito tega nepopisnega terorja so se odprle oči še redkim posameznikom, ki so bodisi iz nevednosti ali pa tudi iz razočaranja nad življenjem v stari Jugoslaviji pričakovali v kljukastem križu izboljšanje položaja.

Odpor ljudstva je rasel. Ze so bili na delu pošteti patrioti, predvsem iz vrst delavcev, mladine in študentov — pridružili so se kmetje, skratka vsi, ki jim je bila ljubezen do domovine najvišji ideal.

Vpliv OF je narasčal iz dneva v dan. Istočasno pa so bili budno na delu izmečki človeške družbe, izdajalci lastne domovine, plačanci in izvrženci. Izkoriščali so zaupanje poštenih patriotov, izdajali, ovajali — in glejte, po zaslugi plačanca izdajalca je v poletju 1941 pa-

del prvi talec — toliko obeta-joče življenje študenta Marjana Nemca. V mestu in okolici je zavrelo — nemi srd na obrazih je to dokazoval. Pomnožile so se orožniške patrulje, gestape je stal na preži — še isto noč so se nabili takratni zapori tukajšnjega sodišča s poštenimi naprednimi patrioti iz vrst delavstva in dijakov, od koder so bili »milostno« poslani v najhušje taborišče smrti Mauthausen, kjer je po nekaj tednih nečloveškega trpljenja in mučenja ngasnilo plemenito življenje študenta Milana Kosa.

Nenadoma je treščilo med ljudi, — izselitev — izselitev domala celotnega prebivalstva področja Radeč. Niso se še zavedli brezupnega položaja, nekako v ometili so tavalj ljudje okrog svojih domov — pa so naenkrat pridrveli grozeči kamioni in oboroženi fašisti so opravili svoj pekleniški načrt. Kdo bi mogel popisati boleče prizore — prizore solz, kri-kov poslednjih pogledov na (Nadaljevanje na 2. strani)

19. septembra na svidenje na Ostrožnem

Ostrožno — praznik slovenskega ljudstva

Vsak dan smo bliže prazniku slovenskega ljudstva na Ostrožnem — skoro vsak dan se shajajo štabi v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju, Radečah in drugod po našem okraju, kajti obljubo, da bo šlo na Ostrožno iz okraja Trbovalj 15.000 udeležencev, je treba izpolniti.

Ko so se prejšnji ponedeljek sešli v Trbovljah predstavniki iz vseh občinskih štabov, je bilo ugotovljeno, da se je doslej pri- glasilo le nekaj nad 10.000 udeležencev.

Ze zadnjič smo poročali o udeležbi iz naših centrov, toda tudi iz Poljsnika jih pojde na Ostrožno preko 100, iz Dol pri Litiji tudi okrog 80, iz Turja čez 100, iz Lok in Razborja pa 250.

V Radečah so že prekoračili 500 udeležencev, v Trbovljah pa je bilo do 31. avgusta 4063 pri- glasencev. Da bo v Trbovljah

stvar še bolje potekala, so postavili po podjetjih še posebne odbore. V Zagorju imajo že preko 1900 priglasencev, v Hrastniku pa že celo čez 1600.

Na seji v Trbovljah so se temeljito pogovorili glede prevoza, okrasitve naših krajev ter glede patrulj. Lokalne patrulje, ki so bile prvotno zamišljene, bodo odpadle ter bo namesto njih šla poleg glavne VDV patrulje preko našega okraja tudi patrulja Štajerskega bataljona.

Tudi ta patrulja bo odrnila iz Morav ter bo v Zagorju njen sprejem in miting, prav tako se pripravljajo patrulje na sprejem in miting v Hrastniku. V Trbovljah se patrulja Štajerskega bataljona ne bo ustavila, pač pa glavna patrulja VDV brigade. Ob prihodki sprejema in mitinga v Domu »Svobode II.« v Zg. Trbovljah bo MO SZDL

Vsem delovnim ljudem mesta Radeče in okolice

Ko praznujemo 8. septembra t. l. tretji občinski praznik mesta Radeče, mi je v prijetno dolžnost, da use v svojem imenu hakor tudi v imenu ljudskega odbora mestne občine Radeče pozdravljam z zavestjo, da žrtve, ki smo jih dali za našo osvoboditev, niso bile zaman. Ne internacije ne preseljevanja in požigi naših domov ter streljanja naših ljudi po krutem okupatorju niso uklonili naše volje do zmage. In zmagali smo. Naj se radeška komunna v naši socialistični domovini razvija ob pomoči vseh še nadalje, da bomo ustvarili sebi in našim potomcem srečnejše življenje v naši lepi državi.

Zelim vsem, da bi se v ča su prireditev v okviru našega občinskega praznika kar najbolje počutili, prav tako tudi vsi dragi gostje, ki bodo s svojim obiskom počastili našo proslavo.

Naprej do končne izgradnje socializma

V Radečah, 8. septembra 1954.

Predsednik LOMO Radeče:
Ferdi Miler.

Predsednik Turčije Džela Bayar na obisku v Jugoslaviji

Na čast predsedniku republike Turčije g. Dželalu Bayaru je bila v nedeljo na zemunskem letališču v Beogradu parada čnot JLA. Skupaj z visokim gostom so paradi prisostvovali tudi predsednik FLRJ maršal Tito, kot tudi najvišji državni, politični in vojni voditelji ter člani diplomatskega zbora in tujih vojni misij v Beogradu. Opoldne, ob 13. uri, je predsednik Turške republike priredil svečano kosilo v Starem dvoru, ob osmih zvečer pa je bil svečan sprejem v turški ambasadi. Ob 22.45 je predsednik Turške republike s svojim spremstvom po štiridnevem bivanju zapustil Beograd in s posebnim vlakom odpotoval v Sarajevo. Po ogledu Sarajeva in Zenice se je odpeljal v Zagreb, od tod pa v Slovenijo.

G. Bayar — častni doktor beogradske univerze

V soboto dopoldne je bila v dvoran: srbske Akademije znanosti in umetnosti slovesna promocija g. Dželala Bayara za častnega doktorja pravnih ved beogradske univerze. Rektor beogradske univerze je ob tej priložnosti poudaril zasluge predsednika Bayara kot enega

izmed najbližjih sodelavcev Kemala Atatürka, pozneje kot predsednika vlade in danes kot voditelja države, njegovo dejavnost v revolucionarnih spremembah v Turčiji ter njegov

RADEČE PRI ZID. MOSTU

Ljudskega odbora mestne občine Radeče

LOMO RADEČE, MK ZK RADEČE, SZDL RADEČE, KRAJEVNI SINDIKALNI SVET RADEČE, ZB NOV RADEČE IN MK LMS RADEČE

čestitajo ob prazniku mestne občine Radeče vsemu delovnemu ljudstvu Radeč in okolice

VSI SE BOMO UDELEŽILI VELIKEGA PRAZNIKA SLOVENSKEGA LJUDSTVA!

19. SEPTEMBRA VSI NA OSTROŽNO PRI CELJU!

8. sept.
praznik

Kaj pripravljajo na Ostrožnem?

Veliko tribuno, na kateri bo nastopilo 2000 pevcev. 12 m visoko slavnostno tribuno, pred katero bo prostora za kakih 25.000 bivših borcev in internancev. Naselje s stojnicami, ki bo zavzemalo 25 ha gozda; po tem naselju bodo speljane nove poti in ceste, vodovod in električna razsvetljava.

V 246 paviljonih za pijače in jestvine bodo stregli gostom iz vseh delov naše domovine s vsem, kar bi si zaželel razvajen nakupovalec v velikem mestu. Letno gledališče na veliki tribuni na slavnostnem prostoru, kjer bo v soboto zvečer, 18. septembra t. l., gostovala mariborska opera s predstavo »Prodana nevesta« pred 15.000 gledalci. Na tem prostoru bodo vso noč kinopredstave. 23-hektarski prostor za parkiranje motornih vozil pri Hudinji in pri Levcu.

ŠTAJERSKA V BORBI

19. septembra vsi na Ostrožno!

Kulturne dejavnosti ni mogel zatreti niti okupator

(Iz dnevnika trboveljskega kulturnega delavca med NOV)

(Nadaljevanje)

Dramske sekcije ni hotelo biti od nikoder. Vera s, je sicer prizadevala na vse načine, da bi jo ustanovila, pa je naletela na prevelike težave. Da bi jo pa kljub temu imeli, je Vera izbrala »igralce« kar med nami; prepisali smo skeč »Tri zaostale ure«, razdelili vloge — in dramska sekcija je bila tu...

Ze prvi nastop dramske skupine pa je preprečil dež. Slab začetek! Četrtega septembra smo se preselili, nekoliko niže proti Gornjemu gradu. Težave smo imeli, ker so nas dodeljevali na razne dolžnosti, ki smo jih opravljali poleg svojih kulturnih podvigov. Se huje se je godilo pevcem, ki so morali neprestano strožarčiti ter so bili te dolžnosti prosti le ob vajah ali nastopih. Pregovarjali smo se na vse pretege in povsod, da bi uvideli, da se oboje ne da spraviti v sklad, dokler niso odločujoči forumi končno uvideli, da z nami res niso kdovekaj pridobili, ker smo imeli skoraj vsak večer nastop, po njem pa nismo bili sposobni še za kakšno drugo dolžnost.

5. septembra je priredila podoficijska šola v Gornjem gradu miting. Program je bil zelo dober in dobro se še spominjam kvarteta, pri katerem je sodeloval naš znanec inž. Pelko. Dva dni kasneje je naša celotna skupina priredila miting v Novi Stifci. Tu smo prvič igrali novo naučeni skeč »Tri zaostale ure«. Vinko je igral otroka, pa mu je vloga kar dobro »ležala«.

8. septembra je bilo v Gornjem gradu žensko zborovanje in ob tej priložnosti smo imeli spet miting s celotnim programom. Istega dne smo odšli še v Ljubno, kjer naj bi sodelovali na volilnem zborovanju. Bili pa smo prepozno obveščeni in zato prišli — kakor kasneje še mnogokrat — prepozno.

10. septembra se je primeril pomemben dogodek. Povabljeni smo bili v Solčavo, kjer so nam sporočili, da bomo igrali na svatbi dveh parov. Tovariši Primož — dr. Aleš Bebler ju je poročil — en par pa sta bila Trboveljčan in Hrastničanka. Kasneje smo se pogostokrat spominjali na ta večer. Izračunali smo namreč, da smo pojedli samo mi, muzikanti, dva in pol metra kolača poleg velikanskega krošničkanega zrezka. Takih dni, se mi zdi, skoraj ni bilo v partizanih. Prihodnji dan smo se zadovoljno peljali naprej, seveda obloženi z dobrotami prejšnjega dne. V aktivnosti sem nosil precejšen »škrbnicej« s potico, Vinko pa je

imel polno violinsko škaflo. No — efekt vsega je bil, da so nas pevci še težje gledali kot doslej.

Jože, ki je bil poslan na trboveljski teren po muzikante in instrumente, se je vrnil 13. septembra. S seboj je pripeljal nove »muzikuse« in mi jih predstavil z besedami: »Poglej jih! Pripeljal sem nove bandite!« Ti banditi pa so bili: Konrad Rems, Edi Stih, Vili Kovač, Jože Suša — z njimi pa je prišla še Fričeva Marica. Vsi so bili neznansko lačni. Takoj se je izkazal Jože in jim postregel z velikim skledo menaže.

Vera je hotela takoj videti in slišati »novi orkester«. No, nastal je v resnici prav čeden. Takole smo se porazdelili: prvo violino Konrad Rems, drugo violino Edi Stih, saksofon Jože Sotlar, klarinet Jože Suša, kitaro Vili Kovač in Robi Rožaj, harmoniko pa seveda jaz. Takoj naslednji dan smo začeli z vajami. Se vedno pa so bile težave z notami. Kar so prinesli s seboj novi muzikanti, je bilo vse tujega izvora. Takoj sem se lotil pisanja in razširil že dovršene venčke za novi orkester. Težave smo imeli z Marico. Rad bi, da bi ostala pri nas. Zavezal sem se zanj tudi pri Veri, da bi jo vključila v bodočo dramsko skupino, pa sem takoj opazil, da v tej stvari ne bom uspel. In res so Marico čez nekaj dni poklicali v Ljubno, kjer so ji zaupali mesto otroške vrtarice.

Prvič je nastopil novi orkester 15. septembra v Rečici. Tokrat ne več na prostem, pač pa v majhni dvorani, ki nam je bila na razpolago. Na zborovanju je govoril tovariš Primož, mi pa smo poleg dosedanjega programa zaigrali še skeč »Zivijo volitve!«.

Štab cone je izdal naredbo, da se ustanovi kulturniška skupina, ki se bo premikala v sestavi cone, stanovala in hranila pa pri najbližji komandi mesta. Tako smo se 17. septembra selili. V eni izmed največjih stavb v Gornjem gradu, v bivši poslovnici, smo zasedli nalogovno drugega nadstropja. Prostora smo imeli dovolj: eno sobo smo določili za spalnico orkestra, drugo za spalnico pevcev, po eno sobo pa za vaje obeh skupin. Tja smo zanesli tudi klavir, ki smo ga našli v katedrali.

Prav ta dan nam je Vera predstavila Radovana Gobca, ki je prišel iz Kozanskega oddreda. Določil je bil za Verinega romarčnika, namreč za romarčnika kulturnoprosvetne sekcije.

Takoj po našem prihodu v Gornji grad smo začeli misliti na ustanovitev samostojne kuhinje. Vera je spet stopila v akcijo. Komanda mesta nam je dodelila kuharico, mi pa smo iz svoje srede izbrali dva intendant, in sicer pevca Vrbiča in violinista Edija.

19. septembra se je pojavil — kakor da ga je od nekdaj prinesel veter — nov član orkestra, Stane Kruljc. Bil je na Dolenjskem, pa so ga poslali na Štajersko, kamor je srečno privlekel tudi svojo violino.

Drugi dan smo dobili nalog, da priredimo miting v Mozirju, ki je bilo pred nekaj dnevi osvobodeno. Nikdar ne bom pozabil te vožnje v Mozirje. Peljali smo se z vozom, ki ga je vlekel pravi »savinjski« konj. Mule so znane kot trmaste živali, vendar so v primeri s konjem, ki nas je vlekel, zelo ubogljive. Nam se je mudilo, konj pa kakor da bi to vedel, ni napravil niti koraka hitreje, kot je začel. Konji pri pogrebu gredo hitreje, kot je šel naš. Povrh vsega je še »krasno« lito, tako smo bili naenkrat vsi do kože mokri. Končno smo se naveličali, porabili svoje instrumente in jo mahnil peš v Mozirje. Tja smo prispeli pol ure pred konjem in vozom, pa vendar prepozno. Zaigrali smo nekaj glasbenih del, prav toliko da smo razdržili ljudi, nato pa jo odphali, ker smo izvedeli, da so Nemci le uro daleč od Mozirja.

22. septembra smo dobili nove angleške uniforme. Krojaška delavnica, ki je bila na srečo v bližini, je imela precej dela s krajanjem in sešivanjem, končno smo pa le bili vsi lepo preoblečeni. Vera nas je seveda s ponosom ogledovala. Spominjam se, da smo stare obleke vrgli v sobico poleg kuhinje, kjer je spala naša kuharica. Ponoči si je dala nekaj teh cap pod glavo, jutraj pa je vsa v joku tožila, da je dobila ušli. Tolažil sem jo, da vseh par gotovo ni pobrala — vem pa, da se me še danes, če je še živa, spominja. Mene in ušli.

(Nadaljevanje sledi)

Avto-moto dirke

Avto-moto društvo na Izlakah bo priredilo dne 26. septembra ob 10. uri dopoldne meddruštvene motociklistične dirke. Start: Zagorje—Grčar—hotel »Kum«—Košena; cilj: Izlake — pri Hribarju. Trening za vožnjo dne 26. t. m. od 8. ure dalje.

Jože Stok-Korolan:

KRVAVI OBRAČUN

Gestapovske tolpe zadnja pot

Hladna jesenska noč. Noč zavrtnih tihote in črnih, potuhnenih oblakov. Čez planinske preise se plazijo lene megle in se zalego razblinjajo po kotlinski dolini. Nemo dremanje prijateljske vasice je pogreznjeno v globok nočni sen. Vse je nekam tajnstveno molčeče, le zamlotko brnenje nemških kamionov pri Celju odmeva v Savinjske Alpe. Tudi Savinja je bolj tiha; oglašja se le z rahlim šumenjem.

Tiste decembrske dneve se je osvobodilnim silam na Štajerskem obetala obsežna ofenziva Nemcev. Iz glav nemških vojaških strokovnjakov so puhtele črne misli. Osvoboditveni ozemlju je grozila ponovna okupacija švabskih tolpe.

Povrh tega pa je trkala na vrata tudi starša zima. V spremstvu podplujanega vetra in mraza, ter odevajoča se v belo oblakilo se je bohotno šopirila po planinah. Od tam je žugala v dolino, s hladno roko pestila partizane in jih pihala v brezno trpljenja.

V Radmirju, v štabu Štajerske brigade VDV so se dobro zavedali preteče ofenzive in zime. Komandant Tone Vratnar-Antonesko in komisar Jože Koželj-Zdravko sta zamišljeno razpravljala: kako obleči in obuti svoje borce, kako jim preskrbeti hrano in — kako tolči sovražnika...

»Dežurni!« se je razlegel Antoneskov klic v jesensko jutro. In brigadni dežurni je prišel, strumno sprejel tih ukaz, urno odšel v taborišče in že sta stala pred brigadnim komandantom Franc Slapnik-Boris in August Pouše-Dušan, komandir in komisar prve čete prvega bataljona — dva čvrsta in zdrava partizana.

»Vidva prav dobro poznata revirja«, je s poudarkom dejal Antonesko in ispod četa pomežiknil obema hkrati.

»Seveda, saj sva od tam doma!« je pritrdil komisar Dušan.

»Se danes bosta odrinila tja na ekonomsko akcijo! Gre nam predvsem za obutev in živež, sicer pa...« je ukazal komandant in po svoji navadi dajal poudarke s kazalcem, usmerjenim v Borisa in Dušana.

Popoldne, 1. decembra 1944, je izbrana skupina dvanajstih mož odrinila iz Radmirja na pot proti revirjem. Komandir Boris in komisar Dušan sta vzela s seboj le deset krepkih borcev; med njimi

je bil zelo znan mitraljezec Rep, ki se je z uro gotovostjo zanesel na svojega šarca. Torej skupina je bila oborožena z mitraljezom, dvema brzostrelnkama in devetimi puškami — čvrsta udarna skupina!

Pot revirske skupine je držala čez obronek Menine planine, od tam pa skozi motniško kotlino in čez Čemšeniško planino v revirje. In čeprav so bili borci lačni in izčrpani, so z radostnim srcem pogumno hiteli v objem revirjev.

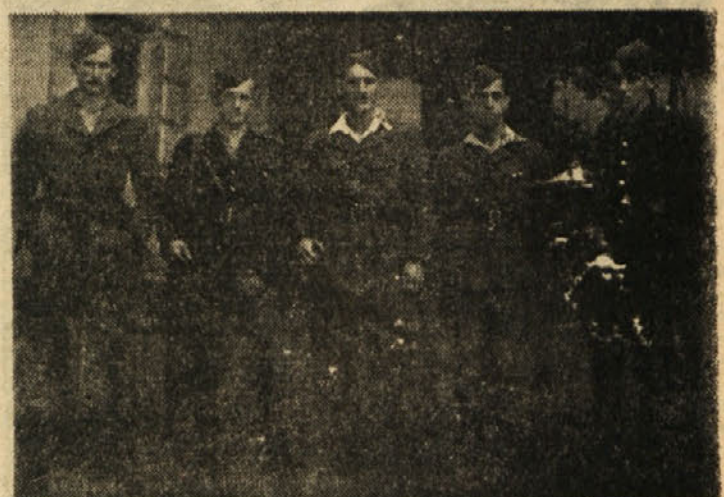
Tako kot otroci so veselih obrazov hiteli dalje, hiteli brez počitka, da bi se čimprej povzpe-

se ne vrnejo v brigado, dokler ne izvrše naloge komandanta Antoneske.

Temna noč je zagrnila pokrajino. Na nebu so se nakopčili črni oblaki in kmalu je začelo rositi.

Brigadna odprava je bila nared. Naprej, v Hrastnik!

Borci so se vrsili v kolono in se za vodilcem Zdenkom previdno in počasi vijugali navzdol, navzdol po razriti in od dežja izprani kolovozni poti. Ko so se povzpeli na obronek Zabljevega hriba in se čez Studence in Log bližali Hrastniku, so šli še bolj

Štab Štajerske brigade VDV v Radmirju v Savinjski dolini, avgusta 1944. — Od leve proti desni: Anto Jukič-Mato, načelnik štaba; Anton Vratnar-Antonesko, komandant; Frano Stadler-Pepe, namestnik komandanta divizije VDV; Jože Koželj-Zdravko, komisar, in Karel Vovk, pomočnik komisarja

li v naročje prijazen revirjev. Zakaj prav revirjev? Eh, tam so bili doma! Njihovi očeti, nekateri pa že sami, so si pod zemljo, v rouhi črnega zlata služili usahdanji kruha. Služiti kruha v rudarskih revirjih — to je trdo življenje, življenje krvavih žuljev in znojnih obrazov.

Zasavski rudarji so stara zibelka proletariata. Po razsluži stare Jugoslavije so se med prvimi dvignili k uporabi proti švabski pohlepnosti. Revirji so vselej s ponosom in gostoljubno sprejeli in pogostili slehernega borca revolucije in osvoboditve. Zato ni čudno, da so Nemci v svojem besu leta 1944, ko partizanom niso mogli do živlega, imenovali področje-revirja »rdeča republika«.

Da, da! Tam pod vznožjem in na pletih Mrzlice in Kala, Čemšeniške in Svete planine partizanom ni bilo treba stradati in prezebiti!

Vendar prve vesti, ki jih je šlišala Borsova skupina, niso bile nič kaj bodrilne. Na stari partizanski javki — že pred vojno znanem shajališču revirskih komunistov — so stišali črne novice.

»Vaša odsotnost je dala Svabom domišljavo korajžol! Zda stalno pohajkujejo po hribih, postavljajo zasede ter skikajo za aktivisti in bunkerji!« je pripovedoval Franca. »Tudi gestapovci in raztrganci so venomer na preži: naše ljudstvo terorizirajo, jim rekvirirajo razne stvari in jih izseljujejo...« je še pritegnila.

Pokažemo jim, so menili fantje. Pod Vauharjem nad Čečami so legli h počitku, Dušan pa je navezal stike s terenskimi aktivisti. In še tisti dan se je pojavil med borci VDV drzen obveščevalec Konrad Pevec-Zdenko, ki je imel situacijo hrastniškega terena v mezinu. Vselej je bil dovteten za vojaške akcije in se je te patrulje razveselil.

»No, vendar ste prišli!« je ozkiličil Zdenko. »Pozdravljeni!« »Kaj pa pomeni tisti tvoj »vendar«? ga je Dušan začudeno pogledal za besedo, ko mu je v prazni roki segel v desnico.

Ko se je Zdenko pozdravil s vsemi borci, se je z Borisom in Dušanom umaknil na pomeneh. Boris in Dušan sta bila videti veselih obrazov. Kar samo se jima je smejala, kajti Zdenko je — kot po naročilu — povedal razveseljevalci stvari, predlagal je, naj bi šla patrulja v Hrastnik in v trgovskem lokalju Menihove hiše zaslega sva obutev! Zdenko je imel namreč zvezo s prodajalci Mici Greškovo, ki mu je prav tisti dan sporočila, da so v trgovino dobili novo pošiljko obutev.

Torej — nocoj je naš cilj Hrastnik!« je odločil komandir. Pri večerji so bili fantje prečerno veseli. Iz radostnih obrazov sta jim slajala veselje in sre-

ča. Za trdno so bili odločeni, da počasi in premišljeno. Čeprav med njimi ni bilo bojazljivcev, so budno oprežali na vse strani in pazljivo prisluškovali vsakemu šumu.

Pot je bila naporna, kajti dež ni ponehal. Hladna deževnica je čedalje bolj ustijala in nevedno pronicala do kože. Blato se je lepilo na obutev, da so bili čevlji kar obuti v težke copate iz blata.

Sleheri borec je že premočen do kože, toda nihče ne godrnja. Raztegnjena kolona se pomika dalje in leze v dolino.

Stoji Vse tiho. Naprej!

Na Logu so se partizani izognili postojanki policistov in še enemu bunkerju ter se zatekli za grbast parobek. Tam blizu je Zdenko potkal na okno. Jože Benetek je povedal, da je trgovina res polna raznih čevljev. Torej podatki so zanesljivi!

Se nekoliko korakov in kolona je spet obstala. Borci so nemo strmeli v noč. Kmalu so se odločili privadile vjugasti hrastniški dolini. Iz teme se je izluščila bohotna stavba. Da, to je Menihova hiša, v njej je trgovski lokal, v njem pa polne police čevljev.

»Fantje, tiho in previdno!« je opominjal Zdenko. »Tam zadaj je postojanka policistov, tamle je komanda verkušev, zgoraj je bunker, tam pa stoji stalni stražar...!«

»V zasede!« je tiho zašepetal Boris.

V največji tišini se je Zdenko napotil na glavno cesto in pri Drakserjevi tratiki postavil mitralješko trojko v zasedo. Nato se je sklonil k mitraljezcu Repu, mu pokazal pedeset metrov oddaljeno zgradbo in šepetaje opozoril:

»Glej, tam notri je štirideset verkušev! Pazl!«

Istočasno je tudi Dušan postavil stražarja v smeri proti rudniku, Boris pa najboljšega strelnika na železniško progo v smeri proti Savi, nato pa z ostalimi borci obkrožil trgovino.

V trgovini je bila grobna tišina. Komisar Dušan ni odlašal niti trenutke. Z uro močjo je padel trd udarec in steklena vrata so se razbila. Nastal je spet nerazumljivo molk. Strašno je zaropotalo in čudno, da Nemci niso ničesar slišali, vsaj oglasili se niso. Se dva trije zaletli v naslednja vrata in trgovski lokal je zazijal v noč.

(Dalje prihodnjič)

Tudi šmarčani bodo šli na Ostrožno

V Šmartnem pri Litiji so članici ZB, SZDL in drugih množičnih organizacij ustanovili poseben štab, ki vodi vse priprave za Ostrožno. Imel, so že več sej. Štab se bo potrudil, da se bodo slavnosti na Ostrožnem udeležili prebivalci iz litijskih okoliških krajev.

v letu 1941

ksuznih avtomobilov s funkcijami, in oficiji »Staba za udržitve nemštva«. Na trgu so jih slavnostno pričakovali domači izdajalci, kulturnodovenci in petokolonski tur jih navdušeno pozdravljali s fašističnim pozdravom v preprisanju, da je to dan njihove zmage, krone in plačilo njihovega izdajalskega dela.

Štab je zasedal v hotelu »Jadrane«, kjer si med SS-oficirji in funkcionarji gestapa videl domače izdajalce, ki so se tedaj pokazali v vsej svoji pokvarjenosti in propalosti: Reša, Englerja in Hoferja — in še nekaj drugih, ki pa so to sramoto s poznejšim delom in večinoma tudi z junaško smrtjo oprali in jih zato ne imenujem.

Iz glavne zbirne baze izseljenih v Rajhenburgu (sedaj Brezistanca) so prinesli funkcionarji »Staba za udržitve nemštva« preko 80 zaprtih kuvert z navodili in podatki tistih, ki jih je potrebno preseliti v Nemčijo »za udržitve nemštva«, slavo in dvig nemške kulture, za posvečevanje nacionalizma in udržitve bedastega Hitlerjevega idealizma. Seznam so še pred gledali domači petokolonski, ga dodelili po lastni uvidenosti in osebnih željah in sploh imeli pri tem nizkotnem poslu odločujočo vlogo, ker so se po njih nasvetih in mnenju rav-

nal, funkcionarji »Staba za udržitve nemštva«.

Pri odločanju, kdo naj bo preseljen, ni bila upoštevana samo nacionalna in politična pripadnost in prepričanje, tudi premoženjsko stanje je igralo veliko vlogo, kajti šlo je predvsem za zemljo, za premoženje, ki naj ga tu dobiijo Kočevarji, Basarabci in drugi Volksdeutscherji, ki so jih naselili na posestva izseljenih ali pobeglih kmetov, v hiši naših delavcev, obrtnikov in uslužbencev. Bil je primer, da so dovolili možu, da lahko ostane v domovini, žena pa, ki je bila lastnica hiše, je morala z družino zapustiti rodni kraj. Šli so seveda vsi.

Razšli so se torej po hišah, po bližnjih vaseh in zaselkih gestapovskih hlapci in vojaki in klavl v vseh mogočih jeziki, ker so večino stanovanj in hiš našli praznih in zapuščenih. Tiste, ki so jih našli doma, so segnali na trg in natlačili v avtobus. Samo deset minut so dali časa za pripravo in samo 50 kg priloge je smela vzeti vsaka družina. Zloglasna beseda »packen« je kot zla večja letela skozi naše mesto in po naših vaseh.

Jezni in razočarani so se polodne odpravljali, saj so peljali s seboj komaj 1 avtobus, ostali, so bili prazni in se jim s svojo praznoto režali v obraz. Popoldne so se odpeljali.

Srca so se krčila v bolesti, roke pa so stiskale pesti v obupni jez in želji po maščevanju, v želji, da vzame vrag te proklete fašiste, kar se je nekaj let pozneje tudi zgodilo.

Redki domači ljudje, ki so ostali, so z žalostjo gledali v negotovo bodočnost, kajti nihče ni vedel, če se vrati jutri ne vrnejo in poberejo vse od kraja. Takrat so okupatorji izgubili še zadnje simpatije, ki jih je kdo gojil do njih, in v vseh srcih je ostalo samo sovraštvo in želja po maščevanju.

Pozneje v hladni jeseni so se iz Brezistanca vozili transporti izseljenecv skozi Zidani most. Takrat so očeli nesrečnega ljudstva poslednjič — po prepričanju fašističnih zločincev seveda — zrlje domačo zemljo, poslednjič objemali in poljubljale ljubljeno domovino.

Na postaji v Zidanem mostu so se dogajali poslednji žalostni prizori, od katerih so si pasli oči nasilneži in roparji, Hitlerjevi hlapci in krvniki. Edino takrat možno maščevanje je bilo, da transportov naših železničarjev niso puščali dalje, dokler niso bili popolnoma v redu. Zlasti ogrevanje vagonov. Spominjam se, da je stal transport z našimi ljudmi po nalogu prometnika Ivana Penka preko štiri ure, dokler ni bil prekurjen, in niso pomagale ne žela ne grožnje agentov gestapa, ni se spremenjali transport.

Radeče in skoro vse področje občine je ostalo nekaj časa prazno in zapuščeno, dokler ga niso zasedli »Volksdeutscherji«.

ki so se veselili, in se obnašali, kot da so to njihovi domovi in tja naša zemlja od pomnjenja njihova.

Kmalu pa so jih začele učiti pameti partizanske puške in jim dopovedovale, da sedijo na zemlji ljudstva, ki svoje zemlje ne bo zapustilo, ki se bo borilo do zadnje srage za svojo zemljo in svojo svobodo. Zemlja se je tresla pod njimi, žvižgale so partizanske krogle. Mnogi od njih so v strahu kmalu začeli bežati, druge pa je osvobodilna zmagovalna partizanska vojska zajela. Domovina je bila spet svobodna. Vesela in srečna je spet sprejemala svoje ljudi, ki so se vračali s solzami sreče in veselja v obeh, poljubljali svojo rodno zemljo, vriskali in prepevali v svoji osvobodilni novi Jugoslaviji.

Dan, ko so fašistični osvajalci izselili naše prebivalstvo, si je le, to izbralo za svoj občinski praznik in ga bomo obhajali vedno v spomin na tiste žalostne, nesrečne dni našega ljudstva, se spominjati njegovega trpljenja, nečloveških borb, nasilja in krvavega zatiranja, pa tudi v spomin zmage naše narodnoosvobodilne vojske, ki je v brezprimernih razmerah izvojevala svobodo svoje domovine. ustvarila novo, močno, svobodno Jugoslavijo, praznovali tudi v opomin vsem našim sovražnikom, da smo vedno pripravljeni braniti s krvjo, trpljenjem in nečloveškimi naporji ustvarjeno skupnost, svojo domovino svobodno Jugoslavijo.

Viktor Musar

Zidani most nekdanj in danes

Zidani most leži med strmimi pečmi ob izlivu Savinje v Savo in ima izredno slikovito lego. Danes šteje okoli 1100 prebivalcev in je važno železniško križišče. Kraj je dobil ime po kamnitem mostu čez Savinjo, ki je obstajal že za časa Rimljanov. Ko so leta 1880 odstranili ruševine tega mostu, so baje našli zlat, srebrn in bakren denar, na katerem so bile letnice 50 pred našo ero in letnice 260 po naši eri. Nad Zidanim mostom je iz Marija Sirja držala rimska cesta čez Veliko Sirtje v Rimske Toplice.

kolonijo vred 23 poslopij in je imela do železnice na levem bregu Savinje tudi svoj most in skladišča. Ta oljarna pa je zaradi neprevidnega ravnanja z žarečim ogljem 8. januarja 1914 do tal pogorela in je niso več obnovili, most pa je sčasoma razpadel.

Leta 1857 pa je Franc Sartori zgradil v Zidanem mostu drugo podjetje, veliko tovarno za cement. V njej so izdelovali roman in portlandski cement, cementno opeko in cementne plošče, izdelke iz kamnine, nerogorljivo oneko in amno. Ta

vanjske hiše. Prvo šolsko poslopje pa je bilo zgrajeno leta 1871 na desnem bregu Savinje med cestnim in kamnitim železniškim mostom. To šolsko poslopje pa je bilo zaradi bombardiranja porušeno 17. novembra 1944. Zasilo je bila potem šola nameščena v nekoliko preurejenih bivših skladiščih in hlevih nekdanje oljarne. Leta 1947 je ljudska oblast začela graditi novo šolsko poslopje na bivšem prostoru rudniške vrtanje. Novo šolo so odprli na Dan republike dne 29. novembra 1951. Odprl jo je tedanji predsednik OLO tov. Viktor Burkelj. Od takrat se naša mladina vzgaja in uči v lepih svetlih učilnicah.

15. januarja 1877 je zadela Zidani most velika prirodna katastrofa. Takrat se je nad »Majlandom« in naseljem »Briše« na levem bregu Savinje utrgal velik zemeljski plaz, ki je porušil železnico in zajezil Savinjo. Takrat je plaz odnesel oziroma zasul 4 hiše, v katerih je stanovalo 11 oseb, med temi tudi družino Maček s 6 otroki in tudi nekoga rudarja. Savinja je tedaj preplavila železniško progo in okrajno cesto ter je segala do prvega nadstropja oljarne. Pri rešilni akciji je takrat sodelovalo več sto vojakov in delavcev več tednov; železniški promet so vzpostavili spet po enem tednu.

V času okupacije je Zidani most precej trpel zaradi bombardiranja zaveznikov letal. Porušeno je bilo železniško naselje »Majlands«, več hiš ob cesti in tudi šolsko poslopje ter železobetonski železniški most. Prebivalstvo se je izselilo v okoliška naselja. Okupator je več zaveznih prebivalcev izselil in tudi zaprl v koncentracijska taborišča. V NOV je aktivno sodelovalo mnogo Zidancov, od katerih je precej došlo svoja življenja za osvoboditev. Imena padlih borcev in žrtve fašističnega nasilja so vklesana na spominski plošči pri železniški postaji.

Po osvoboditvi se je v Zidanem mostu, že precej storoilo in obnovilo, vendar je stanovanjsko vprašanje še vedno pereče. Za kulturno izboljšanje prebivalstva služijo dvorana z gledališkim odrom v Sindikalnem domu (bivšem Zadrudnem domu), kjer ima »Svoboda« Zidani most svoj sedež, kjer je tudi ljudska knjižnica, vaje pevskega zbora itd. J. G.

Razvojna pot Papirnice v Radečah

(Nadaljevanje z 2. strani)

zmogljivost. Tudi montaža gladilnih in rezalnih strojev je njegovo delo.

Poleg tehničnega napredka pa je bil dostopen tudi za socialne reforme in je med drugim uvedel za svoje delavce 7-14-dnevni plačan dopust in bil tako eden izmed zelo redkih podjetnikov, ki so nudili svojim delavcem minimalne ugodnosti.

Med drugo svetovno vojno je tovarna delala vse do leta 1944, ko je bila požgana in skoraj 75 % uničena. Po osvoboditvi so se naši delovni ljudje lotili obnove tovarne z vsem svojim elanom, zavedajoč se, da je tovarna sedaj last naše skupnosti in da pomeni delo življenja, kruh in napredek. Z lastnimi močmi in s skrajno požrtvovalnostjo je bil popravljen prvi papirni stroj. Nihče ni vprašal za delovni dan, ni bilo važno, koliko ur je kdo dnevno delal — važno je bilo le to, da se tovarna čimprej usposobi za delo. Bil je pravi praznik, ko je 18. decembra 1945 zaropotal kolesje prvega papirnega stroja in so se na stročnico začeli navijati prvi metri papirja. Začetni uspeh je bil tu, toda čakal je še drugi papirni stroj in ostali stroji, ki so bili še nesposobni za obratovanje. Kljub zelo slabemu stanju pa je stekel septembra 1946 tudi drugi papirni stroj in delo se je začelo razvijati s polno paro. Od časa do časa je bilo treba delo prekiniti zaradi okvar na strojih, toda s hitro intervencijo in novimi nadomestnimi deli so postajale okvare vse redkejšje in začel se je normalni potek proizvodnje.

Po končani obnovi tovarne se je delovni kolektiv lotil izpopolnitve delovnega procesa, izboljšanja kvalitete proizvodov in dviga družbenega standarda. Oglejmo si le v kratkih potezah nekatere uspehe tovarne:

Po večkratnih poskusih se je s potrebiteljstvom in s strokovnimi sposobnostmi kolektiva posrečilo osvojiti izdelavo specialnih vrst papirja, ki smo jih

pred vojno morali uvažati in zanje plačevati drage devize. Začela se je proizvodnja kvalitetnih papirjev, kakor: heliografski, kartografski, specialni risalni papir, pavzni papir, teleprinter papir, razni filter papirji in druge vrste papirjev, ki morajo imeti najrazličnejše lastnosti.

Akoravno se tovarna bori z raznimi težavami, je kolektivni uspeh, da za izboljšanje kvalitete papirja, zmanjšanja odpadkov in izpopolnitev proizvodnega procesa nakupi nekaj modernih strojev, vendar bi bilo treba preskrbeti še več takih strojev in predvsem nadomestiti stare, izrabljene stroje za izdelavo in predelavo papirja z novimi, modernimi, tehnično izpopolnjenimi stroji, ki bi pripomogli k dvigu proizvodnje, kvalitete in k večjemu sortimentu papirja.

S svojimi izdelki je tovarna zaslovela ne samo v naši državi, marveč tudi izven naših meja. Izvoza pa ne moremo razširiti, ker je v naši državi preveliko povpraševanje po papirju, zlasti pa po specialnih vrstah, ki bi zanje morali plačevati velike vsote deviz, če bi hoteli te specialne vrste papirja uvažati iz tujine.

Poleg tehničnega napredka skrbi kolektiv tovarne tudi za napredek na kulturnoprosvetnem in fizikalnem področju. Kakor tudi za dvig družbenega standarda. Med drugim je kolektiv doživel po osvoboditvi sledeče večje objekte: novo skladišče za surovine in material, novo upravno poslopje, dve štiristanovaljski hiši itd. Letos so pri papirnici sklenili prvo etapo novega kopalnega bazena, ki privablja vedno večje število kopalcev in nud, delovnim ljudem zdravo in prijetno razvedrilo.

V najnovejšem času pa je podjetje kupilo stroj za površinsko kletanje papirja, ki pa še ni kompletan. Ko bodo prišli še posamezni deli stroja, bodo pričeli z montažo stroja. To bo nova pridobitev, ki bo

V zadnjih dneh po revirjih

ZAGORJE

Smrtina nesreča. — Pretekli petek popoldne se je zgodila v Zagorju na obratu Loke-Kisovec huda nesreča, ki je terjala smrtno žrtev — **FRANCA KOBIVŠKA**. Sesul se je strop v jami v dolžini 15 metrov, pod katerim so delali štirje delavci. Dva sta pravočasno odskočila, dva pa je zasulo. Enega so pravočasno rešili in je v trboveljski bolnišnici, za drugega pa je prišla pomoč prepozno.

V nedeljo so tov. Kobivška pokopali na zagorskem pokopališču z vsemi rudarskimi častmi. Na zadnji poti mu je igrala rudarska godba iz Trbovelj, v slovo pa mu je zapel pevski zbor »Loški glas«.

Pokojni zapušča ženo in dva otroka.

Odkritje spominske plošče. — Zadnje nedeljo je Zveza borcev v Mišinah odkrila na Zadrudnem domu spominsko ploščo padlim

borcem svojega kraja. Na slovesnosti je sodelovala Mladinska godba iz Trbovelj, nadalje pevski zbor topliške »Svobode«.

TRBOVLJE

Slovesnost v trboveljski bolnišnici. — V soboto, 4. t. m. so v okrajni splošni bolnici v Trbovljah slavnostno odprli nov, sodobno urejen kirurški oddelk. Vedno večje število bolnikov in operacij sta nujno terjala razširitev trboveljske bolnišnice. Prizadevanja primarija bolnišnice dr. Virgila Krasnika je končno obrodilo sad.

Z novim kirurškim oddelkom bo rešen eden izmed perečih problemov revirske doline. Razumevanju vseh večjih podjetij v kraju ter ostalih gre zahvala, da so Trbovlje bogatejše za to pomembno pridobitev.

Poblizje poročilo o razvoju trboveljske bolnišnice in njenega kirurškega oddelka bomo prinesli v prihodnji številki našega lista.

HRASTNIK

Požar v Steklarni. — Minuli petek je zapazil neki delavec, ki stanuje v Hofbauerjevi hiši nad Steklarno, da se valji izpod eternitnih plošč na strehi stranskega objekta tovarne dim. Takoj je opozoril na to dežurnega gasilca, ta pa ostale gasilce s tovarniško sireno. Hitro so bili vsi na mestu in pogasili požar z vodo iz hidranta, motorne brizgalne ter minimaksi. Zato škoda ni prevelika. Lahko pa bi bila občutna, če ne bi bil ogenj pravočasno opažen in če ne bi bili požrtvovalni gasilci takoj na mestu. Važno je tudi da imajo pri steklarni vedno napolnjen velik rezervoar z vodo ob potoku, iz katerega motorna črpalka lahko takoj črpa potrebno množico vode.

Ob pisanju teh vrstic vzrok požara še ni bil ugotovljen. Pri pomnjam, da je ta objekt tovarne, ki je s svojo funkcijo kot skladišče stekla, l. 1921 popolnoma pogorel.

Slovo. — Tiho, kakor je pred tremi leti prišel v Hrastnik, tako tiho je odšel minule dni v Ruše pri Mariboru. Kdo pa? Ravnatelj nižje gimnazije, tovarš **BRANE LORENCIČ**. Ker mu niso pravočasno nakazali primernega stanovanja v Hrastniku, je prošil za razpisano ravnateljsko mesto na nižji gimnaziji v Rušah. Prošnja je bila ugodno rešena. — Z njim je odšel iz Hrastnika še mlad tovarš, a resen, odkritosrčen, pošten, ljubezniv, delaven, napreden in gospodarstven šolnik in človek. Pogrešali ga bodo v Hrastniku dijaki, tovarši na šoli, starši dijakov in skupnost. Lorencič je užival kot mladenič poleg splošne napredne vzgoje v Framu tudi pravo vzgojo v telovadnici. Zato je bil v Hrastniku marljiv podpredsednik oz. tajnik TVD »Partizana« ter iznajdljiv predsednik fotokluba.

Z njim je odšla iz Hrastnika njegova življenjska družica — dobra učiteljica na osnovni šoli, tov. Polonca Lorenčič. Zelimo obema na njunem novem službenem mestu še mnogo uspehov v nadaljnjem delu za socialistično mladino in našo skupnost.

Kakšna je letošnja letina v trboveljskem okraju?

Star pregovor pravi, da suša vzame en pridelek, moča pa tri, zato bo marsikdo mislil, da je bila letošnja letina prav slaba, ko je bilo toliko dežja, sonca pa razmeroma malo. Toda kljub obilnim padavinam in hladnemu poletju ni bilo toliko meče, da bi znatneje škodovala pridelkom ter je letošnja letina zelo različna — pri nekaterih prav dobra, pri drugih spet prav slaba, povprečno vzeto za ves naš okraj pa srednje dobra.

Žita so — oziroma bodo dala povprečno 5- do 6-kratno pridelke semena, t. j. 10 do 12 stotov na hektar. Seveda moramo poudariti, da bo pridelok zelo različen pri posameznih proizvajalcih, namreč od 5 do 25 stotov. Kjer so žita že pred cvetenjem polegla, je bil pridelok seveda skrajno slab. Sicer je letos nad tri četrtine posevkov več ali manj poleglo, vendar poznejše poleganje pred zoritvijo ni toliko škodovalo, pridelku, kot je povzročilo težko in zamudno žetev ter spravilo. Da pa je letos poleglo toliko žita, je pa razen bujne rasti velik vzrok tudi pregrasta setev in pa napačno gnojenje z umetnimi gnojili, kar pride v deževnih letih še prav posebno do izraza. Kdor je v jeseni ali pa letošnjo pomlad

gnojil z dušičnimi gnojili, temu je letos predašno vrglo žito. Vsaka šola nekaj stane, zato naj bo nauk za vse, da je žitu treba dodajati predvsem fosfora gnojila (superfosfat) ter še nekaj kalija, dušik pa le izjemoma na siromašnih zemljah, sicer pa le kot zdravilo ali injekcijo, če je žito pomladj ali prav redko, ker je slabo prezimilo.

Koruzi bo na rahlih humoznih zemljah in sončnih legah dalj odličen pridelok, drugod spet skrajno slab.

Oves je zaradi hladne pomladi — čeprav je bil razmeroma kasno posejan — na splošno prav dober kot malokatero leto. Nasprotno pa je proso zaradi hladnega in deževnega poletja prav slabo in je marsikje povsem odpovedalo.

Krompir, ki je glavni pridelok tukajšnjega kmeta in tudi za prehrano delovnega ljudstva tako važen, bo dal pri posameznih kmetih zelo različen pridelok. Nekateri bodo imeli samo enkratni pridelok, drugi spet deset- in tudi večkratni pridelok, t. j. 50 do 250 stotov na hektar. Povprečno vzeto bo pridelok krompirja letos dober, okrog 100 stotov na hektar, kolikor moremo za sedaj računati. Da so letošnje leto tako različni pridelki pri posameznih proizvajalcih, si vseh vzrokov ne moremo prav razjasniti. Poglaviti vzroki slabih pridelkov krompirja so vsekakor virusne in druge bolezni, nadalje tudi, da ni vsaka sorta krompirja dobra za vsako zemljo. So pa letos vplivali še drugi faktori, ki si jih ne moremo prav razložiti. Zato bo treba drugo leto pri saditvi krompirja zelo paziti, da bomo sadili čimbolj zdravo seme, če ne, bomo imeli prihodnje leto slab pridelok.

Fizič bo dal letos povprečno kar dober pridelok, samo če bo povsod dozorel.

Sena in drugih krmnih rastlin bo letos veliko. Le kakovost sena je zaradi deževja in poznega spravila slabša kot v ugodnih in sončnih letih. Seno je dalo povsod bogato košnjo, otava pa bo prav različna. Tudi deteljnega sena bo letos veliko, toda drugo leto bo domača detelja znatno slabša, ker je letošnji posevek zelo trpel zaradi poleganja žit.

Sadja pa letos na splošno ne bo, razen nekaj orohov. Prav redko so drevesa, ki imajo kaj sadežev, tako da marsikje ne bo sadja niti za domačo družino, za prodajo ga pa pri nas sploh ne bo pri nikomur.

Grozdje bodo imeli le tisti, kjer lanske leto ni bilo slane in ki so letos pravočasno škropili, drugi pa bodo imeli le slabši pridelok.

Ako bo lepa jesen in ne bo prehitro pritisnila slana, bo tudi ajda, ki je sedaj prav bujna, le pozna je, dala še lep pridelok.

Inž. I. O.

zastopnik mestne občine ter so vse gostujoče ekipe dobile v spomin lepe diplome.

V nedeljo dopoldne je bila v Radečah sektorska valja vseh gasilskih društev radeškega okoliša, nato pa je sledilo veselo ljudsko rajanje. Zaključne slovesnosti radeškega občinskega praznika bodo v nedeljo, 12. septembra.

Iz Litije in okolice

Zborovanje upokojencev

Za Litijo in okolico deluje posebno Društvo upokojencev. Prav je, da imajo upokojenci svojo organizacijo, ni pa prav, da v njej še niso vsi upokojenci. Dosegljive izven organizacije so več sto litijskih upokojencev. V vsem okraju Ljubljana-okolica, ki šteje 120.000 prebivalcev, je 20.271 upokojencev. Tu so prešteti tudi penzionisti iz mesta Ljubljane. V Ljubljani in okolici je doslej že 5804 neveljanih upokojencev.

Litijski upokojenci so imeli te dni lepo obiskano zborovanje v dvorani na Stavbah. Poročal je tov. Franc Volčanšek iz Zavrstnika, ki je delegat skupščine Zavoda za soc. zavarovanje v Ljubljani in zastopa okoliše Litijo, Stično, Višnjo goro in Sentvid pri Stični.

Delegat Volčanšek je poročal o delu Društva upokojencev, zlasti pa je prikazal skrb ljudske oblasti za upokojence. Ob zaključku zborovanja član, postavil nekaj predlogov, kjer so med drugim izrekli željo, da bi bili upokojenci izenačeni z aktivnimi nameščenimi pri nakupu kurjave s popustom. Prav tako so predlagali, naj bi se zvišale dosedanje minimalne pokojnine.

Pripomogla k izboljšanju kvalitete zlasti specialnih vrst papirja, tako da bomo glede nekaterih vrst papirja postali neodvisni od tujine.

V kratkih obdobjih smo se seznanili z nekaterimi momenti v razvoju radeškega papirnice in s tem naj končam z upanjem na še večji razvoj in razcvet tovarne, ki se z vsem svojim kolektivom priključuje praznovanju občinskega praznika mesta Radeče.

ki znašajo za osebne upokojence 4500 din, za družinske upokojence pa 3500 din. Sprito naraščajoče draganje za kurjavo, stanovanje, moko in kruh ter druge potrebitine, pa naj bi se splošno upokojencem dvignile pokojnine.

Radeče proslavljajo svoj občinski praznik

Mesto Radeče slavi v dnevi od 5. do 12. t. m. svoj 3. občinski praznik, združen z raznimi kulturnimi, športnimi in drugimi prireditvami. Človek, ki pride te dni v Radeče, obstane presenečen, saj mesto plapolja v zastavah na vsakih deset metrov. Ze takoj, ko prideš preko mostu, ti pogled obvisi na spomeniku, ki ga bodo v nedeljo, 12. septembra, Radečani odkrili v spomin svojima prvoročema, Marjanu Nemcu in Milanu Kosu.

Na prireditve v slavnostnih dneh mesta Radeče se bomo še povrnili.

Proletarec iz Zagorja — zmagovalac v kegljanju

V počastitev občinskega praznika v Radečah je bil v nedeljo dopoldne na kegljišču radeške »Svobode« kegljaški turnir, ki so se ga udeležila moštva iz Zagorja (Proletarec), »Svobode-Zasavje« iz Trbovelj, »Svobode« iz Radeč ter »Rudar II« iz Trbovelj.

Premično je zmagala v tej tekmi kegljaška ekipa zagorskega Proletarca, ki je podrla 301 klin. Drugo mesto je zasedla Svoboda-Zasavje z 276 klini, tretje mesto Svoboda iz Radeč z 258 klini, četrto mesto pa ekipa Rudarja II z 251 klini.

Vsa gostujoča moštva je ob začetku tekmovalja pozdravil

Zidani most — sestavni del mestne občine Radeče

ce. Pozneje je bil zgrajen most čez Savinjo leta 1223, ki ga je dal podreči cesar Friderik III. leta 1442, ko se je vojskoval s tedanjimi celjskimi grofi. Sedanjí kamnit most preko Savinje je bil zgrajen leta 1824.

Prvi kamnit železniški most so začeli graditi leta 1846, ki je bil zgotovljen avgusta 1849 ko je peljal prvi vlak čez most. Pri delu so bili zaposleni večinoma Italijani, ki so imeli svoje barake nad sedanjo tovarno postajo. Od takrat je tudi ime tega naselja »Majlands«.

Tretji, to je železobetonski most, ki omogoča direkten železniški promet med Ljubljano in Zagrebom, je bil dograjen leta 1931.

Zidani most je sodil v srednjem veku pod »Laško gospodščino« in je bil za časa češkega kralja Přemysla II. Otakarja (leta 1261) en urad te graščine celo v Sirju nad Zidanim mostom. Ta urad se je imenoval »sefontate«. Pozneje je tu nastala graščina z manjšo zemljiško posejstvo.

V obrambo kamnitega mostu preko Savinje je bil sezidan tik nad sedanjim kolodvorom tudi grad »Klausenstein«, ki je prišel leta 1336 v posest celjskih grofov. Ta grad pa je dal porušiti grof Friderik Celjski iz čisto strateških razlogov, da bi se ga sovražnik ne mogel poslužiti za operacijsko izhodišče, ker je bil preblizu Celja.

V Zidanem mostu je izstopila iz srbskih ladij tudi nevesta zadnjega celjskega grofa Ulrika II., ki je bila hči srbskega kneza Brankovića. Od tu so potem nadaljevali sprevod na konjih do Celja.

Zidani most je bil pred letom 1825 tudi važno savsko pristanišče. Preko Save je obstajal tudi prejel velik brod. V savskem pristanišču so prekladali razno blago na vlak in obratno z vlaka na ladje, ki so jih vlačili z mnogostevilno volovsko vprego po Savi navzgor. Plovba po Savi je obstajala do leta 1862, ko so odprli železniško progo Zidani most—Zagreb.

Zidani most je postal v drugi polovici prejšnjega stoletja tudi pomembno industrijsko središče. Dobil je dve večji tovarni. Leta 1851 je ustanovil Ernest Mettke veliko tovarniško podjetje (oljarna), ki je proizvajalo raznovrstno rastlinsko olje. Leta 1885 je prevzel podjetje Wertzheimer, ki je obrat razširil in začel izdelovati oljate koščice in raznovrstna tehnična olja in maščobe. Tovarna je stala ob cesti proti Rimskim Toplicam pod Kopitnikom. Obsegala je z delavsko

Radeče imajo kaj pisano kulturno preteklost

»Trdna je moja vera, da na poči zarja tistega dne, ko naša kultura ne bo več krizantema siromakova, temveč bogastvo bogatega. Že slutim zarjo tistega dne... Že slišim dleto, ki kleše granitni temelj novi zgradbi...»

Tako je na Rožniku, v maju 1910. leta napisal naš velikan Ivan Cankar. Slutnja ga ni varala. Tridesetletja se je godilo, kakor je dejal: »Priatelj, globlje pogledj! Ali ne vidiš, od kod te nove sile? Življenje se drami v nizavah, ki so spale. Oči se odpirajo, iščejo luči, roke se iztegajo, iščejo ciljeve. Kaj zato, če prihaja pomlad v vrtarju in povodnjil iz te črne naplavine bo vzklika bujna rast! Njih misel je prava: ne bele krizanteme na oguljen frak — rdeč nagelj na kamižolol!»

Te Cankarjeve besede iz »Bele krizanteme« so mi stopile pred oči, ko sem se namenil napisati nekaj o kulturnem življenju v Radečah. Sprva nisem vedel, kako in zakaj ravno te besede, toda čim bolj sem vrtal po njih, tem bolj sem bil prepričan, da bo prav, če jim uvrstim na začetek svojega razmišljanja. Saj je Cankar v njih jasno izpovedal, da bo kultura postala last vsega naroda šele takrat, ko bo proletariat postal vladajoči razred. Da je to res tako, priča pisano kulturno življenje po naših mestih, trgih in vaseh, ki se iz dneva v dan bolj širi in dobiva vedno močnejši pečat prave socialistične kulture.

Radeče imajo kaj pisano kulturno preteklost, saj sega ustanovitev prve kulturnoprosvetne ustanove — čitalnice — že v prejšnje stoletje, v leto 1893. V njej je bilo takrat žarišče narodnoprebudne miselnosti, ki je takrat — v dobi črnožolte monarhije — veliko pomenila. Njej se 1900 leta pridruži pevsko društvo »Kum«, ki je poleg petja in tamburaškega zbora pritejalo tudi gledališke predstave. Prav tako so v tistih letih ustanovili društvo »Kmečka knjižnica«, pozneje »Prosvetno društvo«, ki je svoje delovanje usmerilo med kmečko ljudstvo. Po prvi svetovni vojni so ustanovili društvo »Svoboda«, čigar delovanje pa žal ni trajalo dolgo. Želja po odrskih deskah pa je napotila ljubitelje gledališča, da so ustanovili »Klub nekadilcev«, ki se je z velikim poletom vrgel na delo in v kratkem času svojega obstoja uprizoril nekaj dobrih, uspešno izvedenih predstav.

Nato pa sta use do izbruha druge svetovne vojne stregli s kulturnimi dobrinami (mimogrede povedano, včasih precej težko prebavljivimi, kjer je, jasno, bil to lep vir dohodkov) dve društvi, ki sta imeli svoj, od oziroma one stranke usiljen pogled na svet, in to Telovadno društvo »Sokol« in »Prosvetno društvo«, ki sta poleg gledaliških odsekov imeli tudi pevске zbor in precej bogate knjižnice. Druga svetovna vojna je njuno delovanje zaključila in za štiri leta izbrisala slovensko govorico iz javnega življenja in jo zopet postavila barskemu zasramovanju »kulturnoslovu XX. stoletja«. Po naših kulturnih domovih je tedaj topotal nemški škorenj, včasih — zlasti v začetku — v oholi objestnosti, pozneje pa v onemoglem besu, ker ni dosegel, kar je ho-

tel. Prebivalci Radeč in okolice so tedaj postali žrtve Hitlerjevega ukaza: »Macht mir das Land wieder deutsch!« Zapustili so morali svoje domove in oditi v sužnost, iz katere ne bi bilo rešitve, če bi tašistična zver ob junaškem odporu naših in ostalih svobodoljubnih narodov ne bila izkruvala. Ta zver je hotela uničiti vse, kar je bilo slovenskega. Uničevala je življenja, toda ljubezni do rodne grude, do materinega jezika, hrepenenja po svobodi in pravici ni mogla uničiti. Iz svobodnih gozdov je tudi tja do najbolj oddaljenih izseljenških taborišč donela slovenska beseda, slovenska pesem. In ko je hitlerjevski vojni stroj ležal razbit pred nogami zaveznikov, tedaj je znova zadonel slovenska pesem, vsa nova in sveža. V njej pa tudi ni bilo več tistega prizvoka, ki je nekdaj, pred vojno, nižjim slojem grenil življenje. Napočil je dan, ko je prerojeni narod pobral iz blata pohojeno krizantemo, jo opral in očistil, utaknil v prerahljano in s krujo prepojeno zemljo, da sedaj raste in se bohoti kot še nikoli v zgodovini našega naroda.

Počasi se je po osvoboditvi vračalo življenje v Radeče. Izseljenci so se vračali iz štiriletnega pregnanstva. S solznimi očmi so pozdravljali domačo grudo, obenem pa se z vso silo vrgli na delo, da izbrisejo sledove okupatorjevega divjanja. Zelo žalosten pogled se je nutil kulturnim delavcem, saj so stali pred praznimi domovi. Začeti bo treba znova in na novo — to je bilo njihovo geslo. V kratkem času so se našli igralci, pevci, godbeniki in drugi, prišli za delo, in uspeh ni izostal. Že po letu dni je bila njihova bilanca kaj razveseljiva: šest tger z več ponovitvami in gostovanji, nekaj koncertov in precej manjših nastopov ob raznih slavnostih.

Tako so bile prebrodene začetne težave in porajala se je nova kulturna dejavnost z novimi pogledi na življenje. Iz prvotnega okvira Fizkulturnega društva je radeške kulturnoprosvetne delavce vodila pot preko KUD in SKUD »Ivan Cankar« v DPD »Svoboda«. Ves ta čas pomeni bogato žetev. Odseki so se krepili, ustanovljali se novi, delo v njih je postalo vedno bolj živahno, nastopi vedno bolj kvalitetni — in kar je najvažnejše — krog aktivnih članov je postajal vse večji ter je zajel tudi veliko število mladine, in to ne samo iz samega mesta, ampak tudi iz bližnje okolice. To je nedvomno velik uspeh, ki gre zanj zahvala predvsem tistim, ki so začeli znova in na novo. Zapustili so stare, izhojene poti, in šli po novi, ki jim jo je narekovala naša nova stvarnost in nove potrebe. Tudi prav kritičen pogled na izvršeno delo ne bi mogel najti takih napak, ki bi delo zavirale ali ga skrenile s prave poti. Morda bo kdo dejal: slavošpev pač, ki je v navadi ob taki priložnosti. In vendar nel Besede, ki sem jih napisal, je narekovalo gledanje v vidika prostovoljnosti in časa, v katerem so bili ti uspehi doseženi. Saj dobro vemo, da je bil to čas, ki je terjal od vseh in vsakega včasih skoraj največ. In če so ljudje poleg poklicnih dolžnosti našli še toliko časa in ga žrtvovali, da so bili doseženi

taki uspehi, potem ta hvala nikakor ni pretirana in ne odveč.

Res pa je sicer, da bi, če bi primerjali vprašanje, kaj bi se dalo napraviti in kaj se je storilo, uvideli, da smo zmogli vsi večkrat podcenjevali, da je marsikdaj trpela tudi kvaliteta in da nas je prva leta zanimalo bolj vprašanje »koliko« in ne toliko »kako«. Večkrat pa je delu celotnega društva — torej vseh odsekov — manjkalo prve in smotne organizacije. Tu mislim namreč, da so posamezni odseki pozabili na skupni smoter in gledali na stvar kulturnega izobraževanja preveč ozko, le s svojega lastnega gledišča. Temu so bile čestokrat vzrok objektivne težave — finančna stran — ki je ta ali oni odsek zavedla, da je moralni uspeh postal drugoten in finančni prvoten. Ob smotnejši celokupni repertoarni politiki in ob večjem poudarku vzgojnega momenta v kulturnoprosvetnem delu bodo tudi spodrsilji odpadli. Kakor bi bilo napak, če bi razred vodil učitelja in ne on razreda, tako je tudi zgrešeno, če publika ali del publike vodi društveno delo. Zato se vsekdar zavedajmo poslanstva, ki ga vršimo, in ne

izgubljam izpred oči končnega smotra. To nam bo pomagalo, da bo naše delo smotno in ne kampanjsko.

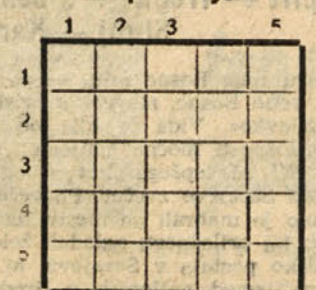
Toliko, kar zadeva celoto. — Pa še besedo posameznikom, zlasti tistim, ki so zelo navdušeni kulturnoprosvetni delavci, a ta navdušenost pri njih ni na pravem koncu in ob pravem času. Navdušenost ob koncu izvršenega dela, ob doseženem uspehu je lepa stvar, vendar bi bilo dobro, če bi to navdušenost v enaki, če ne še v večji meri pokazali v začetku, takrat, ko uspeh še ni zagotovljen, takrat, ko je — z besedo odkrito na dan — dela največ!

Preden končam, še besedico o naših vaških društvih. Priznati je treba, da so tudi ona, zlasti Sotbno, Vrhovno in Jagnjenica v nemali meri pripomogla, da je kulturnoprosvetno delo v naši občini na taki višini. Osrednjemu društvu je treba priznati, da s temi vaškimi društvii ni ravnalo mačehovsko, vendar pa se mi zdi, da bo treba sodelovanje še poglobiti in najti še uspešnejše načine, kako pomagati našim kulturnikom na vasi.

Ob koncu naj porabim priložnost, da v imenu vseh kulturnoprosvetnih delavcev radeške občine želim ob občinskem prazniku vsem delovnim ljudem našega kraja čimveč uspeha v njegovem delu. Mi pa obljubljam, da jim bomo po težkem poklicnem delu nudili prijetno s koristnim.

Pianirski katček

Nagradni magični lik za pionirje

Vodoravno in navpično: 1. moško ime; 2. spevoigra; 3. pobojče (breg); 4. žensko ime; 5. turška palača.

Črke: AAAAA BB EEEE II, J, N, OO P, RRRRR SS.

Rešitve nam prinesite ali pa pošljite po pošti do nedelje, 12. septembra, opoizdne.

Izbrani pionir bo dobil od našega uredništva za pravilno rešitev lepo knjigo v spomin.

Rešitev nagradne dopolnilnice za pionirje iz prejšnje številke »Zasavskega vestnika« se glasi: Valentin Vodnik.

Strogi žreb je to pot odločil, da prejme nagrado pionirka Marinka Šuštar iz Save pri Litlji, ki naj o priložnosti pride v naše uredništvo da ji izročimo obljubljeno knjižno darilo.

Pričelo se je tekmovalje za prvenstvo Slovenije v nogometu

V tekmovalju za nogometno prvenstvo Slovenije sodelujejo iz našega okraja kar tri moštva, in sicer Rudar iz Trbovelj, Proletarec iz Zagorja ter Bratstvo iz Hrastnika.

V I. kolu je Rudar gostoval v Lendavi in se pomeril s tamkajšnjo Nafto. Rezultat je 3:2 v korist Nafta.

Proletarec je v nedeljo gostoval v Velenju proti domačemu Rudarju. Zmagal je Rudar z rezultatom 3:2.

Tudi hrastniško Bratstvo je bilo v gosteh v Strnišču pri Ptujju ter tekmovalo z moštvom Aluminija. Tekma se je končala s 4:1 v korist Aluminija.

Prihodnjo nedeljo bo igral Rudar v Soboti, Proletarec na svojem igrišču proti Nafti Bratstvo pa bo nastopilo prav tako doma proti Rudarju iz Velenja.

Naš obveščevalec

Ljudski odbor mestne občine Trbovlje je na svoji XXI. seji sprejel sklep, katerega besedilo je navedeno spodaj, s katerim se za področje našega ljudskega odbora uvajajo ogledni listi.

Namen uvedbe oglednih listov je v tem, da se zaščiti plemenska goveja živina na področju naše občine, ker ljudski odbor stalno teži za tem, da se živinoreja povzdigne in izboljša kakovost goveje živine.

Besedilo sklepa se glasi: 1. Člena Zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin (Ur. list LRS št. 19-90/52) v zvezi z 2. členom Uredbe o prepovedi klanja plemenske goveje živine (Ur. list št. 28-154/52) je ljudski odbor mestne občine Trbovlje na svoji 21. seji dne 29. julija 1954 sprejel naslednji SKLEP

Da se zaščiti plemenska goveja živina na področju ljudskega odbora mestne občine

Trbovlje, se sme v prihodnje izdati živinski potni list za govedo, namenjeno za zakol ali za izvoz, samo na osnovi

OGLEDNEGA LISTA,

s katerim veterinar ali od njega pooblaščen oseba potrdi, da živina ni plemenska.

Ogledne liste bo izdajala Kmetijska zadruga v Trbovljah in Kmetijska zadruga na Dobovcu proti plačilu posebne pristojbine 10 din.

Kmetijski referent pri LOMO Trbovlje in uprava podjetja Klavnic v Trbovljah se pooblašča, da vsakogar, ki bi postal v nasprotju s tem sklepom, predlagata v kaznovanje v smislu 3. člena Uredbe o prepovedi klanja plemenske goveje živine.

Ta sklep se objavi v »Zasavskem vestniku« in na vseh oglednih deskah.

Sklep se začne izvajati dne 1. septembra 1954.

Predsednik: Alojz Dular

DELOVNI KOLEKTIV IN UPRAVA

Kleparske delavnice Radeče

Čestita vsem delovnim ljudem Radeč in okolice k občinskemu prazniku mesta Radeče.

Izdelujemo vsa kleparska dela poceni in solidno ter se priporočamo za naročila.

Kleparska delavnica — Radeče.

Mira Pucova:

TIHA VODA

Roman

»Dovolite, moje dame in gospodje, da vam predstavim zelo nadobudnega mladega moža. Gospa Zeničeva — prepričan sem, da vas bo izredno veselilo, spoznati ga od blizu. To je gospod Julijus Zgajnar, milostiva.«

Nekaj igralskega je bilo v kretnji, s katero je Novotny pokazal na mladega človeka. Smehljaj se je pri tem pa si je grizel ustnico. In nenavadno vladno se je priklonil pred družbo, bilo je skoro, kakor da hoče svojo vladnost pretrati preko vse meje in tako pokazati, kako jih vse prezira.

»Julijus Hramar,« je zamrmral mladi človek in ni vedel, kaj naj stori s svojimi rokami in nogami, ko se je poklonil tudi on.

Zenički so od prepadenosti ginevali. Moči. Kakor da išče pomoči, se je oziral po drugih, toda vsi so stremeli v mizo. Dala je mlademu človeku roko, ne da bi se zavedala kaj dela, vsa pod vplivom Novotnyjevega grozečnega pogleda, ki je tako hotel. Saj mu je bila še pred kratkim razložila, da se njegova žena druži s tem mladencem — to pa je bil njegov odgovor!

»Gospa Rožičeva, gospod Hra-

mar. Gospod ravnatelj, dovolite, da ga predstavim tudi vam. Po naključju sem našel pred vrati restavracije mladega gospoda in se nisem mogel premagati, da ga ne bi v vašem imenu povabil v družbo. Moji prijatelj je, in kolikor vem, tudi prijatelj moje žene...«

Poševen pogled v tisto stran, kjer je rahlo šumela temnordeča obleka iz težke svile. Nu, ali se bo že zganil tisti srebrnobeli obraz? Udariti v to blede milino, udariti, da bi pritekla kri... Pa saj ni bil ljubosumen — samo užival je nad vtisom, ki ga je napravil na Agato in na zbrano družbo s tem, da je pripeljal Julijusa mednje.

Fernhahn se ni mogel znajti, z zbeganim, malone otročjim pogledom je nekaj časa stremel v svojega inženirja.

»Sehr erfreut — veseli me!« je zamrmral proti Julijusu. In pomahal je proti Novotnemu, češ naj se skloni bliže. Potem mu je zasiskal v uho:

»Ali ste znoreli?«

Toda Novotny mu je odkimal z veselim, prostodušnim rezanjem in se je spet obrnil k Julijusu, tačas ko je vsa družba

molčala kakor okamenela:

»Dragi gospod Julijus, sedli boste kajpada na desno stran moje žene. Saj se boste umaknili, dragi Rožič? Gospod Julijus in moja žena sta stara prijatelja.«

»To je pa že preveč!« je skoro na glas zašepetala Zeničeva gospa, kakor iz uma obračajoč pahljačo. In napravljala se je, kakor da hoče vstati, pa je kljub temu obsedela, s skoro bolestno radovednostjo strmeč v mladega človeka.

Tudi vsi ostali so si ogledovali Julijusa, ki je že prebolel svojo prvo zmedo in jim je z ljubeznivo prostodušnostjo vračal poglede. Bil je povsem navađen mlad človek z gladko počesanimi svetlimi lasmi, ki so bili nekoliko predolgi za vsakega mladeniča, in smehljajoča se vedrost njegovega obraza in neka posebna odkritost v njegovih rjavih očeh sta mu dajali videz kakor da ni sposoben nobene grdobije.

Novotny je začutil neko posebno, okrutno radost v tem, da je bil posadil Julijusa poleg svoje žene; opazil je, da se je to zdelo vseh družbi čudno in nesposobno, in prav to ga je ta trenutek veselilo. Prekratko zgornjo ustnico je potegnil tja do nosa, brki so mu silili v oči. Ne, ni trpel. Bilo je nemogoče, da bi si on, Novotny, zaradi nezveste ženske prizadejal eno samo bridko uro. Ali pa je bila res nezvesta? O tem ni bil povsem prepričan.

In kar odleglo mu je, ko je zaslišal naravni zvok njenih besed, ki jih je v otrplem molku poslušalo vso omizje.

»Zelo toplo je tule,« je dejala, pahljajoč se s pahljačo iz perja. »Preveč toplo je za ples — ali ne mislite tudi vi tako, Julijus? Toda kljub temu smo se naplesali. Najbrž vi na vasi nimate mnogo priložnosti za to? Ah da... Kako je v Zabukovju? Kaj dela vaša nevesta? In bote Zgajnar?«

Ko je končala, si je Novotny oddahnil, kakor po prestani nevarnosti. Kako je hladna je pomislil. In čemu naj bi se ona, ki je povsem neobčutljiva nasproti ljubezenskim nasladam, spetala z drugim moškim? To se mu je iznenada zdelo popolnoma nesmiselno in nerazumljivo. Mnogo bolj verjetno je bilo, da si je vse to izmislila Zenička v svoji ženski zlobi. Toda dvom ga je še vedno pekel, kajti prvič v življenju ga je bila obšla misel, da bi njegova žena utegnila vzljubiti drugega. Čutil je, da mora paziti, da mora skrbno pretehtati sleherni podrobnost. Če je bilo kaj med njima, tedaj ni mogoče, da se ta večer ne bi pret ali slej izdala...

Obrnil se je h godbi. Zaploskal je »Hej čemu ne igrate? Valček! Nu hitro hitro!«

Hotil je okoli mize, v svoji vinlenosti še vedno uživajoč v mučnem položaju, ki ga je bil ustvaril. Ko so prvi zvoki plesa napolnili prostor, se je nagnil k svoji ženi:

»Saj boš plesala z mladim gospodom, draga moja? Uvesti ga je treba v družbo — in ti si tako dobra?«

Njuna pogleda sta se sprijela. Gledala ga je nedolžno in veselo in kdor je ne bi tako dobro poznal kakor on ne bi bil mogel opaziti ničesar nenaravnega v njenih široko razprtih očeh. Toda danj je bilo zelo pomembno, da so ji ustnice trepetale in da dolgo ni mogla spregovoriti besede. Misli je že, da bo odklonila. Tedaj je upognila temno glavo vznak in je hitro vstala, ne da bi kar koli rekla.

Obrnila se je proti Julijusu, ki se je ves zmeden priklonil in je zaplesal z njo po dvorani.

Novotny je pa se nagnil k Zenički, ki je kar hlastala po zraku.

»Evo, toliko dam na vse te vaše govornice!« je rekel dovolj glasno, da so ga slišali tudi ostali in je pokazal na plešoč par. Čutil je, da jih je vse osramotil. Hkrati pa je bil s svojim izizvalnim ravnanjem najbolj učinkovito izpodnesel tla vsem tistim sumničjem, ki so se zarinjala okoli Agate, in je s tem opral tudi svojo lastno čast. Kratko se je zasmejal in je odšel od mize.

Novotny je prekrizal roke na hrbtu in se je nagnil na steno. Gledal je Julijusa in svojo ženo, ki sta plesala. Njegov običajni smeh mu je dvigal prekratko zornjo ustnico do nosa. Toda dolgotrajnost tega smehljaja, ki je do-

biva že neka; otrplega, bi utegnili postati sumljiva za opazovalce, ki bi bili manj vinjeni in manj osupli, kakor so bili ljudje za Fernhahno slavnostno mizo. Tu pa tam jih je oskrnil s posebnim, zlobnim pogledom. Glej no, kako so se zdaj razvzemali ti krepostniki — ko jih je bil pustil same!

On, ki se ni nikoli odrekel nobenemu užтку, je neizmerno preziral vso to družbo, ki je bila krepostna zaradi šibkosti svojih poželjev. Toda kljub temu, da jih je preziral, je bil dovolj nečimern, da nikakor ni hotel zaigrati pred njimi vloge ogoljufanega soprega. Nu, pošteno jim je bil zagodel, ko je pripeljal mladega gizdalina mednje in še naprej so se mu pod brki bliskali razgaljeni zobci, ko si je govoril, da jim bo zagodel tako, da jim bo kar sape zmanjkovalo, da bo zagodel tudi temu mlademu kmetavzu in tudi — Agati...

Poznal je svojo ženo. Poznal je sleherni gib njene glave, vedel je, kaj pomeni kaka kretnja njene roke, trepet njenih trepalnic, najrahlejša sprememba v glasu. Poznal je rahlo otropost njenega tilnika, ki je izražala odpor in mehko oko okoli njenih ustnic, ki je govorila o popuščanju. Nikoli ni vedel, da jo pozna tako do vseh potankosti, kakor ta mah, ko to je videl pred seboj drugačno.

(Dalje prihodnjici)

PO LEPI NAŠI DOMOVINI

Zagreb — Banja Luka — Jajce — Sarajevo — Ilidža — Mostar — Dubrovnik — Metković — Ploče —
Tučepi pri Makarski — Split — Trogir — Šibenik — Zadar — Titova Korenica — Plitvička jezera —
Slunj — Karlovac — Ljubljana

(Nadaljevanje)

ZELEZNIŠKA POSTAJA V SARAJEVU — NAJLEPŠA V SREDNJI EVROPI

Po dopoldanskem ogledu Sarajeva — tretji dan našega potovanja — smo imeli v načrtu avtobusni izlet k izviru reke Bosne. Z navdušenjem smo odšli na ta izlet, vendar je bila večina razočarana, ker se nismo mogli kopati. Tako smo se vrnili nazaj v Ilidžo. Kar pa nas je bilo vztrajnih, smo vzdržali kar pri izviru Bosne. Naš tovariš N. iz Stajerske je namreč slavil ponovno poroko. Poročil se je kar mohamedansko, kajti svojo ljubezen, lepo Vido, s katero sta se razšla pred 32 leti, je našel ravno na našem izletu. Po lepi naši domovini. To srečanje in ponovno poznanstvo smo pri iz-

viru reke Bosne zalili — pa ne z vodo Bosne, marveč s pristno »žilavko«. Vida je bila ob tej priložnosti močno ganjena.

Nič ni lepšega, kot si ogledati Sarajevo zvečer. Po večerji smo jo mahkali po mestu ter si ob tej priložnosti ogledali železniško postajo v Sarajevu, ki je ena izmed najlepših v Srednji Evropi. Težko je opisati, kako lepa je ta zgradba. V Bosni in Hercegovini so lahko ponosni nanjo. Ko sem si ogledoval to monumentalno stavbo, ki je v nočnem času res prava krasota, sem si mislil, kdaj bomo tako srečni, da bo tudi Ljubljana prišla do novega, prepotrebne- ga kolodvora.

V Sarajevu smo na postaji pu-

stili neko tovarišico iz Ljubljane, ki se je raje odločila za vožnjo z vlakom do Dubrovnika, kot pa da bi potovala z nami z avtobusom preko Konjic planine in Ivanič planine. No — ko smo pa prišli v Dubrovnik s to tovarišico spet skupaj, ni bila preveč navdušena nad vožnjo z vlakom, ki je bil tako nabit, da so potniki stali drug poleg drugega. Ko smo se pozneje vozili z avtobusom preko planine Biokovo, kjer se vozili v višini nad 1000 metrov, sem mislil na tovarišico, ki je šla v Sarajevo na vlak in se je vozila preko planine Biokovo. No — kaj hočemo.

Iz Sarajeva smo imeli z avtobusom prosto pot v Ilidžo na drugo nočno torturo. Ob dese-

tih zvečer dveh tovarišic iz Ljubljane ni bilo. Pa smo jih kar pustili v Sarajevu. Seveda so pozneje prišle za nami, ker se niso hotele odreči užitkom nadaljnje potovanja.

PREKO KONJIC PLANINE IN IVANIČ PLANINE DO DUBROVNIKA

Četrty dan smo odpotovali iz Ilidže ob petih zjutraj. Spet smo se morali umivati kot mačke, ker ni bilo vode. Žal moram omeniti, da nisem videl prekrasne vožnje čez Konjic planino, ker sem v avtobusu sladko zadrmljal. Bližali smo se hidrocentrali Jablanici. Iz avtobusa je bilo videti dolgo dolino. Z vozilom smo se vzpenjali kot koze po skalovju vedno višje in višje. Cesta je bila razmeroma ozka, toda naš šofer Sam, je vztrajno krmaril dalje proti cilju. Globoko v dolini pod cesto si lahko opazili, ko te je imel »firbec«, kako visoko se vozimo, razbit avto v prepadu. Nič kaj prijetno nam ni bilo pri duši. Ko smo se bližali vrhu, je nekdo pokazal vrh hriba. Dejal je, da bomo prišli z avtobusom na

Pogled na Dubrovnik

tistem mestu do vrha. Nismo mu verjeli, pa je le bilo tako. No — navzdol proti Jablanici je bilo že malo laže. V Jablanici sklonjujejo eno izmed največjih vodnih central v naši državi. Bližali smo se Jablanici, ki je poznana iz časov NOV. Morali smo se peljati, če smo hoteli priti do Jablanice, preko mosta. Ta most je visok 76 metrov ter poznan iz za zadnje vojne, kjer so partizani uničili celotno italijansko divizijo »Murgie«.

(Se nadaljuje)

Šport v Zagorju

ROKOMETNE TEKME

V soboto sta bili v Zagorju dve prijateljski rokometni tekmi. V prvi so ženske trboveljskega Rudarja premagale domačinke z 11:3, v drugi pa so bili prav tako uspešni moški Rudarja, in sicer 23:15.

PRVENSTVENA KOŠARKARSKA TEKMA

V nedeljo je bila v Zagorju prvenstvena košarkarska tekma med Proletarcem in Litijo. Rezultat 82:43 (29:30) za domače. V predtekmi so pionirji Proletarca premagali Litijane z 51:10 (19:10). — To je bila 60. tekma košarkarjev zagorskega Proletarca.

Prejšnjo nedeljo so pa zagorski košarkarji v zaostali tekmi premagali v Storah moštvo Kovinarja 38:34 (21:22).

NOGOMETNI TURNIR V ZAGORJU

Minulo nedeljo je bil v organizaciji Svobode iz Kisovca pokalni nogometni turnir, ki so se ga udeležili 4 moštva. Rezultati:

Litija—Rudar (Hrastnik) 0:0 (0:0) — po 11-metrovki pa 5:2 za Litijo. Svoboda (Kisovec)—Proletarec (Zagorje) 3:1 (1:0). Proletarec—Rudar (Hrastnik) 4:2 (0:1). Svoboda—Litija 3:1 (1:0). Pokal so si osvojili nogometaši kisovške Svobode.

REPUBLIŠKA

KOŠARKARSKA LIGA
Rudar (Trb.)—Branik (Mrb.)
77:74 (36:27)

DORNIK FRANC (bratje)

prevoznništvo

Jagnjenica - Radeče

čestita k prazniku mestne občine RADEČE.

Izvršujemo razne vrste voženj za osebni in tovarni promet po nizkih cenah ter se priporočamo za naročila

Troha Franc - pekarna

ZIDANI MOST

čestita vsem svojim odjemalcem k občinskemu prazniku mesta Radeče

ter se priporoča svojim cenjenim odjemalcem

LAZNIK FERDO

državni obrtni mojster

MEHANIZIRANO KOLARSTVO, RADEČE

čestita vsemu delovnemu ljudstvu k občinskemu prazniku mesta Radeče ter se priporoča za cenjena naročila raznih športnih predmetov, avtokaroserij ter gospodarskih strojev in orodja kakor tudi drugih lesenih izdelkov

Kadar imaš opravke na Jagnjenici, se ne pozabi oglasiti v priznani gostilni

Jež Zofija - Jagnjenica

kjer dobiš dobro pijačo in jedačo.

Vsemu delovnemu ljudstvu Radeč čestita k občinskemu prazniku

JEŽ ZOFIJA — JAGNJENICA

S nati na Nemčiji

(Nadaljevanje)

DUNAJ

Prispeli smo. Zavore zahrešče, rahel sunek in obstali smo.

»Wien — Südbahnhoft« sliši mo klicati sprevodnike. Po peronu vrvež kakor v čebelnjaku; eni hite k izhodu, drugi na vlak. Izstopili smo in se zbrali pred starim, okajanim postajnim poslopjem. Po nekaj vprašanjih smo zvedeli za Studentski dom in se namenili, da ga poiščemo. Ob tej priložnosti smo naleteli na izredno vljudnost in prijaznost Dunajčanov, ki so se napotili kar z nami do tramvaja in dalje do Studentskega doma. »O, v Jugoslaviji je lepo in prijetno preživeti dopust,« je dejala prijazna gospa in še pristavila, da pravkar prihaja iz Opatije, »iz tega raja ob morju«.

Pogled iz tramvaja: peljali smo se skozi dva milijonsko mesto, skozi Ring, kjer si lahko gledal vrvenje velikomestnega življenja. Tramvaji, avtomobili, motocikli, kolesarji in pešci — vse je hitelo vse se je prerivalo skozi živo gnečo.

»Tu je pa ruski del mesta,« nas je opozorila oboževalka naše Opatije. Ves Dunaj je namreč po drugi svetovni vojni razdeljen med zmagovite zaveznike — velesile na več teritorijev. Kmalu smo se peljali tudi skozi angleško, internacionalno, francosko in ameriško cono. Toda še vedno smo v središču mesta, še vedno se vozimo med večnadstropnim stavbami iz preteklih stoletij, ki so bile zgrajene in plačane tudi z delom in znojem slovenskih in jugoslovanskih narodov. Tu, v tem mestu so odločali o usodi naših narodov nad pol tisočletja, tu so v bajnem razkošju živeli nemški plemenniki in cesarji ter skali kri naših narodov, tu so v bedi in pomanjkanju životali deset tisoči delavcev — kovačev Damjanov ter Pavličkov — in študentov, v tem mestu je hlapec Jernej iskal pravico, ki pa je ni našel. Da, Dunaj je mesto preteklosti, mesto nekdanjega mogočnega svetorimskega in kasneje avstrijske-

ga cesarstva, mesto zgodovine, ki pa je za nas le prevelikokrat žalostna.

Ze se je mračilo, ko smo ob visoki stari zgradbi stopili s tramvaja. Spet nekaj vprašanj, korektnost Dunajčanov, in že smo bili v svojih sobah. Brž smo pohiteli pod prhe in sprali s sebe popotni prah. »No, voda je pa tu zelo dobra,« je zadovoljno ugotovil nekdo od naših profesorjev in si krepko otiral telo s svežo brisačo. Voda priteče iz pogoja Hochschwab iz Zgornje Stajerske po nad 50 kilometrov dolgem vodovodu — »Hochquellenleitung«, ki ga je zgradil leta 1910 znameniti dunajski župan in znani lepoteč Karl Lueger.

Po osvežujoči kopeli smo se napotili v bližnji restavracijo na večerjo. Spet prijaznost Dunajčanov. Posedli smo skoro polovico gostinskega prostora in radovedno čakali na prvo jed v tujini. Ni bilo treba dolgo čakati in že je zazvenelo jedilno orodje. Natakter se je nekako opravičevalno nasmehnil in dejal: »Pri vas v Jugoslaviji se je bolje in ceneje kot pri nas na Dunaju. Pri vas so porcije velike.« Možakar je bil namreč preteklo leto pri nas na dopu-

stu. Pospravili smo »dunajski zrezek«, ki se pa po velikosti skoro ne da primerjati z dunajskim zrezkom, s katerim ti postrežejo pri nas v Ljubljani ali pa v Beogradu, in se poslovili. Naša mošnja je znatno »shujšala«.

DUNAJ — ENA SAMA REKLAMA

V nekaj skupinah smo se nato razšli po bližnji okolici Studentskega doma. Vse mesto je bilo v luči neonske razsvetljave. Reklamni napisi so sedaj še bolj kričeče padali v oči kot podnevi. Vseposvodi, kamor pogledaš, vidiš reklame, reklame in spet reklame. Tudi tramvaj je sama svetleča reklama. Izlozbe so bajno razsvetljene. Pristopili smo bliže: »Ko bi vsaj cene ne bile tako bajno visoke,« pravi nekdo. Da resnično, pri takih cenah je potrebna močna in privlačna reklama — posebno za nas. Počasi smo stopali vzdolž glavne ulice. Kljub temu da še ni bilo pozno, smo srečavali le redke. Mesto se je umirilo. Zamrla je po trupalnem dnevu. Tudi mi smo namerili korak proti prenočišču, poiskali svoje sobe in kmalu pospali. Kajti drugi dan nas je čakalo polno najrazličnejših doživetij.

V JUTRANJH URAH NA SPREHODU PO MESTU

Prebudim se. Začuden se ozrem, kje sem. Ko zagledam prijatelja Staneta, ki še pridno smrči, se zavem, da sem na Dunaju. Skočim k oknu. Globoko doli je že mestni direndaj. Tramvaj ropoče, avtomobili trobijo, pešci hite po svojih poteh. Pogledam na uro. Nekaj čez šest je. Ob devetih pa šele gremo v mesto. Pokličem Staneta in ga zvabim s seboj v mesto. Pohitiva v kopalnico. Ena, dve — in že sva na ulici. Ostali tovariši še sladko sanjajo. Počas stopava po mestu in se pridno ozirava na vse strani. Tudi izlozbe naju zvbijo. Toda izlozbe so le paša najinim očem.

»Unser Wien« — vidiva z nad meter velikimi črkami napisano pred lepo, v baročnem slogu zidano palačo. Kmalu zveva, da je tu sedež mestne občine, magistrat, ali po nemško »Rathaus«. Zavijsva na desno. Mimo hotelov, restavracij, kavarn in drugih poslopij naju vodi korak. Najino pozornost pritegne lepo, iz marmornja zgrajeno moderno bančno poslopje. Vstopiva. Povsod blesk marmornja in šip. Stopnišča so polna ljudi najrazličnejših narodnosti. Prijeva se v notranjost, v pro-

store menjalnice ter nekaj malega izmenjava. Nato jo spet mahneva proti Studentskemu domu. Seveda po drugi ulici. Pred seboj zagledava veliko, iz opeke, v obliki modernega gradu zidano stavbo — sedež policije. Nekoliko dalje se dvigata proti nebu dva krasna stolpa. Napotiva se proti njima. Prevzeta od lepote obstojiva pred glavnim vhodom v neko cerkev. Kaj takega ne najdeš pri nas. Krasna stavba, zidana v gotskem slogu, s svojimi vitkimi, koničastimi stolpi, okrašena že na baročni način, vzbujava pravo občutenje lepote. Vstopiva. Spet in spet gledaš lepoto, spet in spet se čudiš domiselnosti in ustvarjalnosti nekdanjih mojstrov. Da, pravo nebo predstavljaja velika freska na stropu. Nekoliko niže pa je pas deželnih grbov. Tudi štajerskega, koroskega, kranjskega, istrskega, hrvaškega in dalmatinskega najdem med njimi. Spet sledovi nekdanjega cesarstva! Vse stene so polne lepih barvnih slik in reliefov ter raznih spornih napisov. Človek bi se moral v tej cerkvi dati časa zadržati, da bi si jo natančneje ogledal. Toda čez nekaj minut bo ura čet. Zato sva s prijateljem pohitela proti Studentskemu domu. (Se nadaljuje)

Ivo Štefančič tkalnica - Radeče

izdeluje vse vrste platna, oksforda, flanele ter keper za delovne obleke.
— Priporoča se za naročila ter čestita k prazniku mestne občine Radeče vsemu delovnemu ljudstvu Radeč ter vsem svojim odjemalcem

KOLEKTIV GOSTILNE

„SVOBODA“ v Radečah

(prej Erjavo)

pošilja vsem Radečanom borbene pozdrave ob praznovanju občinskega praznika. — V novo preurejenih prostorih vam nudimo vsak dan toplina in mrzla jedila ter kvalitetne in izbrane pijače vseh vrst.

Gračner Gizela GOSTILNA STARI DVOR - RADEČE

čestita vsem delovnim ljudem
Radeč k občinskemu prazniku

Če hočeš dobro piti in jesti, se oglasi v gostilni
»S T A R I D V O R« in ne bo ti žal

Gostilna Vchava

GOLOBIČ ANICA

čestita k prazniku mestne občine Radeče ter se priporoča za obisk.
Dobro jedajo in pijačo dobite v gostilni Golobič, Vrhovo

Podjetje kurivoprcmet in pridobivanje premoga na Savi

čestita vsemu prebivalstvu mesta Radeč in okolice k prazniku
MESTNE OBČINE RADEČE

Sedaj je čas, da si preskrbite kurivo, ki vam ga nudimo v vsakovrstnih
količinah

KLAVNICA IN PREKAJEVALNICA RADEČE

čestitata vsem svojim odjemalcem k prazniku
mestne občine Radeče

Nudimo vam vedno sveže meso vseh vrst in
različne mesne izdelke. Cene konkurenčne —
dobra postrežba!

Priporočata se kolektiv in uprava
Klavnice in prekajevalnice v Radečah

Kolodvorska restavracija Židani most

čestita k prazniku mestne občine Radeče vsemu
delovnemu ljudstvu Radeč in okolice. — Prav tako
pošilja borbene pozdrave vsemu delovnemu ljudstvu
Slovenije k prazniku na
OSTROZEM 19. SEPTEMBRA

Vsem našim gostom nudimo v preurejeni kolo-
dvorski restavraciji v Zidanem mostu topla in mrzla
jedila ter vsakovrstne kvalitetne pijače

PRIPOROČA SE KOLEKTIV
KOLODVORSKE RESTAVRACIJE ŽIDANI MOST

Splošna trgovska podjetje

(poslovalnice v Radečah, Zidanem mostu in
Papirnici)

Radeče

Delovni kolektiv podjetja čestita vsem
svojim odjemalcem k občinskemu prazniku
mesta Radeče ter se priporoča za nadaljnji
obisk poslovalnic v Radečah, Zidanem mostu
in poslovalnici pri Tovarni papirja - Njivice

S skupnimi napori za napredek in razvoj radeške komune!

KMETIJSKA ZADRUGA Radeče

čestita vsem delovnim ljudem Radeč in okolice k občinskemu prazniku
ter se priporoča za obisk poslovalnic v Radečah, Jagnjenici in Vrhovem

Prodajamo in odkupujemo vse vrste kmetijskih pridelkov

Ob prazniku mestne občine Radeče čestitajo vsem svojim odjemalcem
mesta Radeč in okolice

KOMUNALNA PODJETJA

MESTNE OBČINE RADEČE

Izvršujemo vsa slikarska, plesarska, zidarska, mizarska in ostala
dela. Cene konkurenčne! Prepričajte se, da je postrežba in izvršitev
točna in hitra

Kolektiv

GOSTINSTVA RADEČE

čestita vsem svojim odjemalcem in vsemu
delovnemu ljudstvu RADEC in okolice k
prazniku mestne občine RADEČE

V vseh naših gostilnah dobite vedno topla
in mrzla jedila ter kvalitetne in izbrane
pijače po nizkih cenah.

Na svidenje vabi kolektiv gostinstva Radeče

KOLEKTIV TOVARNE LESENIH PET

»PETA«

R A D E Č E

čestita k prazniku mestne občine Radeče vsemu delovnemu ljudstvu
Radeč in okolice

Našemu delovnemu ljudstvu nudimo vse vrste različnih lesenih pet
in druge naše izdelke ter se priporočamo za naročila

NAJ ŽIVI PRAZNIK SLOVENSKEGA LJUDSTVA!
19. SEPTEMBRA VSI NA OSTROŽNO!

Borbeni pozdrav vsem delovnim kolektivom občine Radeče in vsem
ostalim volivcem ob prazniku
MESTNE OBČINE RADEČE

pošilja delovni kolektiv

TOVARNE

DOKUMENTNEGA

IN KARTNEGA

PAPIRJA

v Radečah

Nudimo vse vrste različnega papirja po konkurenčnih cenah!
19. SEPTEMBRA NA SVIDENJE NA OSTROŽNEM!

Vsemu delovnemu ljudstvu Radeč in okolice posiljata borbene pozdrave
ob PRAZNIKU MESTNE OBČINE RADEČE

delovni kolektiv in uprava

Industrije
gradbenega materiala
Zidani most - Radeče

GRADITELJI HIŠ, NE POZABITE NA KVALITETNI ZIDANOMOŠKI CEMENT IN ODLIČNE LAHKE GRADBENE PLOŠČE, KI VAM JIH
NUDI NAŠE PODJETJE!

NA ZBORU SLOVENSKEGA LJUDSTVA NA OSTROŽNEM PRI CELJU SE BOMO 19. SEPTEMBRA ZBRALI VSI KOT EN MOŽ IN
MANIFESTIRALI ZA MOČNO SOCIALISTIČNO JUGOSLAVIJO